

HRVATSKI VOJNIK

Broj 159. Godina IV. 26. listopada 2007. www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Na vojnom poligonu Gašinci održana vježba hrvatskih snaga predviđenih za međunarodne vojne operacije

CROSEL-07 - procjena
spremnosti za međunarodne operacije

MoD UK

SENNELAGER

Čelične djeveruše

Ryan Packer (21), vojnik Kraljičinih husara i njegova nevјesta Chantelle (18) su na svom vjenčanju imali neobičnu pratnju. U nedostatku djeveruša i paradnih mačeva, svadbu su im ukrasili tenkovi! Naime dan vjenčanja je bio i dan završetka dvotjedne tenkovske vježbe na poligonu u njemačkom gradu Sennelageru. Koreografija nakon svadbe u kapelici je bila impresivna: uz aleju od 14 tenkova Challenger 2, za ugodaj su se pobrinuli i počasni plotun iz pješačkog naoružanja, te obred hvatanja buketa. Opet, u nedostatku dama, za cvijeće su se borili blatrnjavi vojnici, netom stigli s vježbe.

MANAMA

Tragedija u Bahrainu

Ujutro rano 22. listopada došlo je do pucnjave u američkom vojnom postrojenju za podršku aktivnosti mornarice, smještenom u Manami u arapskoj državi Bahrain. Tom prilikom smrtno su stradale dvije pripadnice ratne mornarice, a u kritičnom stanju je (od vlastitog pucnja) jedan mornar. Prevezen je u bolnicu u Manami. U mornarici su, zasad, odbili otkriti imena i detalje. Tek je poznato da se troje sudionika tragedije međusobno poznavalo. Inače, u Bahrainu se nalazi oko 3000 pripadnika američke 5. flote, što tu malu zemlju čini značajnim saveznikom SAD-a.

PARIZ

Peta u klasi

u Francuskoj. Tek prvi brod (RSS Formidable) je potpuno konstruiran u Lorientu, ostali su preko offseta uglavnom singapurski proizvod. Glavnu riječ ima lokalna tvrtka Singapore Technologies Marine.

Singapurska ratna mornarica je od 19. listopada jača za novu fregatu RSS Stalwart. Riječ je o petom plovilu klase Formidable koje Azijcima radi tvrtka DCNS smještena

MOSKVA

Suradnja supersila

Tijekom sastanka ministara obrane Rusije i Indije u Moskvi potpisani su najvažniji sporazumi u povijesti njihovih bilateralnih odnosa u namjenskoj industriji. Dvije supersile će zajed-

nički razvijati prototip lovačkog aviona pete generacije. Ministri Anatolij Serđukov (slika lijevo) i A.K. Antony (desno) potpisali su i Protokol kojim počinje "novi strateški odnos" dviju zemalja. Njime bi se trebale intenzivirati zajedničke vojne vježbe i veća suradnja u istraživanju i razvoju. Njihovi su se podpisani i skorašnji sporazumi kojima bi se počelo s razvojem i proizvodnjom multinamjenskog transportnog zrakoplova.

SAN DIEGO

Opasno krivotvorene

Nakon jednomjesečne istrage pokrenut je disciplinski postupak protiv jednog časnika i petorice članova posade američke nuklearne podmornice USS Hampton (na slici). Još 17. rujna otkriveno je da su krivotvorili inspekcijske nalaze rashladnog sustava nuklearnog reaktora svoga plovila. No, dok je istraga trajala, mornarica slučaj nije obznanila javnosti. Niti jedan od krivaca neće biti gonjen sudski, vjerojatno zato što unatoč krivotvorenu ni u jednom trenutku nije posljala opasnost za podmornicu i za posadu.

BIRMINGHAM

Zaspao na mini!

Britanski dočasnik Peter Doherty 26. rujna u Afganistanu pripremio je ležaj iza svog Land Rovera i zaspao. Ujutro se probudio, ušao u auto i krenuo unatrag. Odjednom je odjeknula eksplozija. Baš na mjestu na kojem je zaspao nalazila se mina, čija je krhotina ozlijedila

Dohertyjevu lijevu ruku. Na sreću, uspio je javiti što mu se dogodilo i ubrzo je stigla ekipa za pomoć. Medicinski tretman uspješno je završen u Britaniji, i oporavljeni vojnik se samo tri tjedna kasnije pridružio svojim suborcima u Afganistanu. Sam je prokomentirao svoju nevjerojatnu sreću: "Mogao sam stati na minu bilo kada".

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@moph.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešak

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroracun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisk:**Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvovnjik@moph.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA*****Na vojnom poligonu Gašinci održana vježba hrvatskih snaga predviđenih za međunarodne vojne operacije***

Svrha vježbe je provjera interoperabilnosti naših snaga deklariranih za NATO i PzM operacije, kao i razvoj sposobnosti za djelovanje u multinacionalnom okruženju te primjenu NATO standarda i procedura u provedbi mirovnih operacija

Strana 4***Svečana prisega 5. naraštaja kadeta i 7. naraštaja polaznika temeljne časnicike izobrazbe u Kninu***

"Naš zajednički cilj je vaša izobrazba i popuna OS-a novim mlađim obrazovanim časnicima koji će biti motivirani i profesionalni pokretači razvoja", istaknuto je na svečanoj prisedi

Strana 7***Satnica Višnja LIVAJIĆ PEZER, prvakinja OSRH u streljaštvu***

"Nikad prije vojske nisam se bavila streljaštvom. Na sve načine sam se opirala ulasku u streljačku ekipu. Čak me bilo malo i strah. Ipak, s vremenom su me nagovorili", opisala je svoje streljačke početke psihologinja u Institutu za zrakoplovnu medicinu...

Strana 12***Posebna oprema za posebne postrojbe***

Zbog specifičnosti zadaća i načina njihovog izvođenja specijalne snage trebaju i posebnu opremu. Ovdje je opisan samo manji dio

Strana 21

Na vojnom poligonu Gašinci održana vježba hrvatskih snaga predviđenih za međunarodne vojne operacije

CROSEL-07

procjena spremnosti za međunarodne operacije

Svrha vježbe je provjera interoperabilnosti naših snaga deklariranih za NATO i PzM operacije, kao i razvoj sposobnosti za djelovanje u multinacionalnom okruženju te primjenu NATO standarda i procedura u provedbi mirovnih operacija

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Međugradska vježba CROSEL-07, održana na vojnem poligonu Gašinci od 15. do 19. listopada, provedena je sa svrhom procjene spremnosti hrvatskih snaga predviđenih za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. Vježba je provjera interoperabilnosti naših snaga deklariranih za NATO i PzM operacije, kao i razvoj sposobnosti za djelovanje u multinacionalnom okruženju te primjenu NATO standarda i procedura u provedbi mirovnih operacija.

U očekivanju odluke iz SHAPE-a

U vježbi je sudjelovalo više od 300 sudionika, a uz satniju za međunarodne vojne operacije Gardijske oklop-

■ **Zapovjednik GOMBR-e i ujedno voditelj vježbe brigadir Mladen Mikolčević istaknuo je kako je CROSEL-07 ustvari generalna proba za iduću godinu, kad će naše snage biti ocjenjivane na još višoj razini**

no-mehanizirane brigade ocjenjivani su vodovi iz Bojne za specijalna djelovanja i ABKO bojne te 33. inženjerijske brigade, kao i tim za zračnu medicinsku evakuaciju. Uz njih, ocjenjivani su i naši ocjenjivači koji su također sudjelovali u vježbi.

Naime, Hrvatska je za svaku postrojbu predviđenu za međunarodne vojne operacije prihvatile partnerske ciljeve, a svaki se sastoji od određenih zadaća koje se ocjenjuju. U skladu s tim i na ovoj se vježbi ocjenjivala izvedba pojedinih zadaća te reakcija potencijalnih sudio-nika mirovnih misija na inscenirane incidente, kao i interoperabilnost, pa je na kraju donesena i konačna ocjena. Dakako, tijekom te procedure ocjenjivač se nije smio miješati u postupke ocjenjivanih, ni davati kakve upute ni sugestije. Tijekom vježbe, uoči koje je održano nekolicino planskih konferencija i generalna proba, ocjenjivane su različite aktivnosti poput zasjede za ophodnju, prepada na kamp, talačke situacije, zaštite VIP osoba, dekontaminacije, uporabe radiokomunikacija i drugo.

Za tzv. nacionalno samoocjenjivanje angažirano je trinaest ocjenjivača, koji su potom raspoređeni u timove, a svaki je tim pratio i ocjenjivao više područja. Skupina ocjenjivača iz Glavnog stožera

OSRH-a provela je ocjenjivanje prve razine spremnosti snaga deklariranih za NATO i PzM operacije, dok je satniju za MVO ocjenjivao tim iz postrojbe. Provedeno je i samoocjenjivanje u sklopu tzv. Koncepta operativnih mogućnosti koji obuhvaća prosudbu i povratnu informaciju. To je, naime, aktivnost jedne od NATO-ovih radnih skupina, čija je temeljna zadaća pomoći u otklanjanju operativnih razlika i usvajajući NATO standarda. Samoocjenjivanja našeg ocjenivačkog tima nadzirao je šesteročlan NATO-ov tim, a u njihovo je nadležnosti bio i nadzor organizacije i provedbe cijelokupne vježbe. Ocjena našeg ocjenivačkog tima uzima se kao relevantna i šalje u SHAPE, gdje će se donijeti konačna odluka o tome kako je ocjenjivanje provedeno. Našim je ocjenjivačima važno da njihova ocjena bude identična ocjeni NATO-ovog promatračkog tima, jer će to biti potvrda da su uspješno obavili svoj posao.

Valja spomenuti kako su radnje i postupci ocjenjivani na ovoj vježbi već praktično provedeni na nedavno održanoj vježbi Noble Midas, a zapovjednik GOMBR-e i ujedno voditelj vježbe brigadir Mladen Mikolčević istaknuo je kako je CROSEL-07 ustvari generalna proba za iduću godinu, kad će naše snage biti ocjenjivane na još višoj razini. Uz njega, na vježbi su bili generali Drago Matanović i Slaven Zdilar, brigadiri Nikola Županić i Emil Crnčec te predstavnici Specjalne i Interventne policije. ■

Nizozemski zamjenik načelnika GSOS-a u MORH-u

snimio D. KIRIN

Izaslanstvo Oružanih snaga Kraljevine Nizozemske predvođeno zamjenikom načelnika Glavnog stožera general pukovnikom Robom Bertholeeom posjetilo je 22. listo-

pada Ministarstvo obrane RH, gdje ih je primio državni tajnik MORH-a Mate Raboteg sa suradnicima.

Na sastanku dvaju izaslanstava razgovaralo se o dosadašnjoj suradnji oružanih snaga Hrvatske i Nizozemske, s posebnim osvrtom na zajedničko sudjelovanje u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu, a razmotrane su i mogućnosti jačanja bilateralne vojno-tehničke suradnje.

Potom su vođeni i stozerni razgovori koje je s hrvatske strane predvodio zamjenik načelnika GSOS-a general pukovnik Slavko Barić, a uz razmjenu iskustava iz mirovnih misija, razgovaralo se o školovanju i obuci časnika te suradnji vojnih saniteta dviju zemalja. Nizozemsko izaslanstvo posjetilo je i Zapovjedništvo Hrvatske kopnene vojske u Karlovcu, gdje ih je primio zapovjednik HKoV-a general pukovnik

Mladen Kruljac, predstavivši im ustroj i zadaće te grane Hrvatske vojske.

M. ALVIR

U MORH-u održan susret najtežih invalida Domovinskog rata

U organizaciji udruge Bedem ljubavi 1991, a uz potporu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Grada Zagreba, u Zagrebu je održan 13. susret najtežih vojnih invalida iz Domovinskog rata.

Na tom već tradicionalnom druženju u MORH-ovoj restauraciji "Zvonimir" okupilo se oko tristo najtežih ratnih vojnih invalida s obiteljima, a u ime Vlade pozdravila ih je potpredsjednica Jadranka Kosor. Podsjetila je na sve aktivnosti poduzete u mandatu ove Vlade za stopostotne hrvatske ratne vojne invalide I. skupine i najavila da će članovima njihove Udruge i ove godine tradicionalno biti dodijeljene kartice za gorivo INA-e. Predsjednik Udruge stopostotnih ratnih invalida I. skupine Đuro Glogović istaknuo je kako njihove članove muče zdravstvene brige i visoki troškovi ortopedskih pomagala, a resorna je ministrica napomenula da je pokrenut program liječenja za najteže invalide u hiperbaričnoj komori u Splitu. Uz svečani ručak kojem je naznačilo oko petsto gostiju, članice Bedema ljubavi predvođene predsjednicom Ljerkom Pavić priredile su prigodan program u kojem je nastupila klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj", a susretu je naznačio i varaždinski biskup Josip Mrzljak.

M. ALVIR

Izaslanstvo Inspektorata obrane u Republici Turskoj

U sklopu provedbe bilateralne vojne suradnje Republike Hrvatske i Republike Turske, izaslanstvo Inspektorata obrane MORH-a posjetilo je od 15. do 18. listopada Republiku Tursku.

Na čelu izaslanstva bio je glavni inspektor general pukovnik Marijan Mareković. Hrvatska i Turska imaju kontinuirano dobre i stabilne bilateralne obrambene odnose koji su odraz dobrih političkih odnosa dviju država, što je i istaknuto u službenim razgovorima koje je general Mareković vodio prilikom posjeta i obilaska Glavnog stožera i Inspektorata obrane turskih oružanih snaga u Ankari. Hrvatsko izaslanstvo obišlo je 1. zrakoplov-

nu pukovniju kopnene vojske. Bilo je na brifingu u zapovjedništvu pukovnije i promatrao provođenje inspekcijskog nadzora i proces donošenja ocjene spremnosti. U službenom dijelu posjeta glavni inspektor obrane na čelu izaslanstva položio je vijenac na Ataturkovom mauzoleju i upisao se u knjigu. U slobodno vrijeme hrvatski vojni izaslanik u Republici Turskoj osigurao je posjet Veleposlanstvu Re-

publike Hrvatske i razgovor s veleposlanikom.

OJI

Svečana prisega 5. naraštaja kadeta i 7. naraštaja polaznika temeljne časničke izobrazbe u Kninu

Postati časnikom Hrvatske vojske najčasniji je posao koji se može zamisliti

“Naš zajednički cilj je vaša izobrazba i popuna OS-a novim, mladim obrazovanim časnicima koji će biti motivirani i profesionalni pokretači razvoja”, istaknuto je na svečanoj prisezi

Napisala i snimila Leida PARLOV

Tradicionalna prisega kadeta na Kninskoj tvrđavi

Kadetkinje i kadeti 5. naraštaja svečano su na služenje domovini prisegnuli 20. listopada u Kninu. Svečanu prisegu već tradicionalno dali su na povijesnoj Kninskoj tvrđavi, a ove su godine s njima prisegnuli i polaznici 7. naraštaja temeljne časničke izobrazbe.

Uz roditelje i rodbinu mlađih kade- ta, na svečanosti su bili i izaslanik načelnika GS OS-a general bojnik Mirko Šundov, zapovjednik HVU-a, zapovjednik Časničke škole brigadir Branko Bešenić i drugi visoki dužnosnici MO-a i OS-a, predstavnici lokalne vlasti i Crkve.

Čestitajući kadetima na njihovoj odluci da se profesionalno posvete vojnemu pozivu, general Šundov i bri- gadir Bešenić prisjetili su se stvara- nja naših Oružanih snaga, istaknuli važnost izobrazbe i popunu Hrvatske vojske mlađim i obrazovanim časni- cima. Istaknuto je i kako ona danas ispunjava sve svoje zadaće, a naši vojnici su i u svijetu, sudjelujući u međunarodnim operacijama, prepoz-

nati i priznati kao časni, hrabri, iskusni, profesionalni i stručni.

General Šundov je između ostalog ka- zao kako je proces izobrazbe i profesio- nalnog razvoja klju- čan u svim moder- nim vojskama svije- ta. “To je jedan od najvažnijih oblika razvoja i upravljanja ljudskim potencijali- ma”, kazao je gene- ral Šundov te dodao kako je u OS-u us-

vojen novi koncept izobrazbe, na temelju kojeg se izrađuju novi progra- mi za sve razine i njihovo poveziva- nje s praktičnim, specijalističkim dije-лом izobrazbe u granama OS-a, te povezivanje s civilnim sustavom izo- brazbe na sveučilištu. Kazao je i kako od kadeta očekuje zalaganje, učenje, profesionalnost i vojničko ponašanje te kako su “znanje, vješti- ne i sposobnosti koje će stjecati u procesu izobrazbe izravno vezani za uvje- te postizanja potrebne kompatibilnosti i interope- rabilnosti s partnerima”.

“Naš zajednički cilj je vaša izobrazba i popuna OS-a novim, mladim obrazovanim časnicima koji će biti motivirani i profesionalni pokretači razvoja”, kazao je brigadir Bešenić, čestitajući kade- tima i polaznicima 7. na- raštaja temeljne časničke izobrazbe na danoj prise-

zi. Izrazio je i uvjerenje kako će oni trudom i zalaganjem ispuniti sve za- daće koje se pred njih postave.

U to je uvjerenja i kadetkinja 5. na- raštaja Magdalena Matijević, stu- dentica na Fakultetu strojarstva i bro- dogradnje. “Oduvijek sam željela postati časnicom Hrvatske vojske jer je to najbolji i najčasniji posao koji se može zamisliti. Mislim da je potreb- no veliko domoljublje, snaga i izdrž- lјivost kako bi se to ostvarilo”, kazala je Magdalena. Među polaznicima 7. naraštaja TČI bila je i Manuela Denžić, kadetkinja 1. naraštaja koja je prva diplomirala u svom naraštaju. Kaže kako joj je, kad se odlučila pris- tutpiti programu Kadet, motivacija bi- la ljubav prema domovini. Zasad je zadovoljna, a nakon temeljne časničke izobrazbe očekuje da će u postroj- bi raditi kao zapovjednik voda.

S obzirom na entuzijazam kojim su ovi mlađi ljudi pristupili Hrvatskoj vojsci i zahtjevnoj izobrazbi, civilnoj i vojnoj koja im predstoji, vjerujemo da će se njihova očekivanja ispuniti. ■

■ Motivaciju i ljubav prema domovini kadetkinje Manuela Denžić i Magdalena Matijević usmjerile su prema vojničkom pozivu

Godišnji sastanak ministara obrane država članica SEDM procesa

snimila M. PLEŠA ČADONIĆ

Ministar obrane Berislav Rončević predvodio je izaslanstvo MORH-a na redovitom godišnjem sastanku ministara obrane država članica Foruma ministara obrane u Kijevu, održanom 22. listopada.

Dan prije početka godišnjeg zasjedanja ministara obrane SEDM procesa, ministar Rončević se sastao s ministrom obrane SAD-a Robertom Gatesom, Albanije Fatmirom Mediuem i Makedonije Lazarom Elenovskim. Tom je prilikom ministar Gates ponovio odluku SAD-a o pružanju čvrste potpore državama članicama Američko-jadranske povelje za ulazak u NATO i zahvalio na doprinosu triju država i sudjelovanju u mirovnim operacijama u Afganistanu i Iraku. Čestitao je na postignućima u obrambenim reformama i najavio idući sastanak A-3 inicijative u Washingtonu početkom 2008.

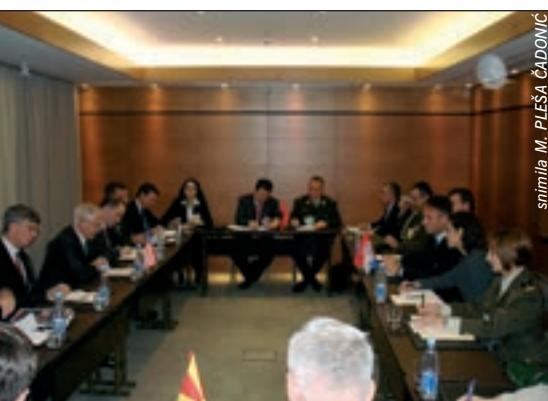
Na sastanku su bili predstavnici 21 države - osim ministra obrane 11 država članica SEDM-a (Albanije, Hrvatske, Bugarske, Grčke, Italije, Makedonije, Rumunjske,

Slovenije, Turske, SAD-a i Ukrajine), sudjelovale su i države u statusu promatrača (BiH, Crna Gora, Gruzija, Moldavija i Srbija), kao gosti Azerbajdžan, Češka, Mađarska, Poljska, Slovačka i predstavnici NATO-a.

Sastanak je otvorio predsjednik Ukrajine Viktor Juščenko koji je kazao kako su pristupanje EU-u i NATO-u strateški ciljevi Ukrajine. Posebice je istaknuo potrebu rješavanja pitanja zamrznutih i neriješenih sukoba, a založio se za razvijanje dijaloga i tolerancije. Ministri su razmijenili mišljenja o najaktualnijim temama regionalne obrambene i sigurnosne suradnje te statusu najvažnijih aktivnosti i projekata u sklopu SEDM procesa. Ministar Rončević je istaknuo dobre rezultate ostvarene zajedničkom suradnjom koji su doveli do stabilnosti i sigurnosti na području jugoistočne Europe te iskazao spremnost RH da i ubuduće pruža pomoć svim zainteresiranim partnerskim državama u razmjeni i prijenosu iskustava u provedbi obrambenih reformi i priprema za sudjelovanje u mirovnim misijama.

Ministri obrane država članica SEDM-a potpisali su dokument o pristupanju BiH u punopravno članstvo, i dali potporu Ukrajini za pristupanje punopravnom članstvu MPFSEE sporazuma, vojne komponente SEDM-a. Informirani su o najvažnijim događajima u proteklom jednogodišnjem razdoblju, od kojih je ključna primopredaja predsjedavanja SEDM procesom koje je od Albanije preuzela Makedonija te premještanje SEEBRIG-a (South Eastern Europe Brigade) iz Constante (Rumunjska) u Istanbul (Turska). Iskazali su potporu državama članicama MAP-a na putu ostvarenja članstva u NATO-u i u postizanju potrebnih standarda za ulazak. Ministar Rončević prvi put se susreo i s ministrom obrane Bosne i Hercegovine, Selmom Cikotićem. Razmijenili su mišljenja o aktualnom stanju obrambenih reformi i iskustvima u popularizaciji i upoznavanju javnosti s ulogom NATO-a.

OJI

snimila M. PLEŠA ČADONIĆ

Posjet pripadnika MLOT-a zagrebačkoj džamiji

Četvrta rotacija MLOT-a (Mobilnih promatračkih timova za vezu) posjetila je 23. listopada zagrebačku džamiju i susrela se s domaćinom Azizom ef. Hasanovićem, pomoćnikom muftije i glavnim koordinatorom za suradnju Islamske zajednice u Hrvatskoj i MORH-a. Nakon uvodnih predavanja koja su zapravo bila odgovori na konkretna pitanja sudionika, gosti su obišli Islamski centar. Većina vojnika prvi put u životu ušla je u džamiju i u njezin molitveni prostor. Nakon zajedničkog fotografiranja, zapovjednik MLOT-a pomoćnik Srećko Gregurević zahvalio je ef. Hasanoviću na srdačnom prijemu i vrijednim informacijama o specifičnostima Afganistana, što će znatno pridonijeti pripremi i ostvarenju svih zadaća. Posebno je bilo govora o načinu komunikacije s lokalnim vlastima. Za potrebe protokolarnih darova za lokalnu vlast, kao i za mjesne vjerske vode izradili bi se posebni kalendari i brošure na hrvatskom i arapskom jeziku, s motivima zagrebačke džamije, zajedničkih fotografija naših vojnika s imamom, ili Kur'an s popratnim pismom Islamske zajednice u Hrvatskoj u kojem bi prenijeli pozdrave lokalnom stanovništvu i njihovim duhovnim vođama. Nekoliko vojnika koji su već bili u misiji u Afganistanu, predložili su da ministarstva obrane i vanjskih poslova uz suradnju s Islamskom zajednicom u Hrvatskoj organiziraju susrete povjerenja na kojima bi se lokalnom afganistanskom stanovništvu, posebice djeci, dijelile igračke (najviše hrvatski dresovi, bilježnice, baterije i sl.). U ime Zapovjedništva HKoV-a na susretu je bio dosadašnji koordinator HKoV-a za suradnju s Islamskom zajednicom u Hrvatskoj brigadir Željko Valentić.

snimio Davor KIRIN

M. ĆOSIĆ

snimio Tomislav BRANDT

Tečaj stručnog usavršavanja časnika za odnose s javnošću

Praktično uvježbavanje vještina pod nadzorom iskusnih stručnjaka

Toma VLAŠIĆ, Nirvana KAPITAN BUTKOVIĆ, Domagoj VLAHOVIĆ

U posjetu Službi za odnose s javnošću i informiranje MORH-a od 15. do 19. listopada bio je mobilni obučni tim iz područja odnosa s javnošću (PA MTT - Public Affairs Mobile Training Team) Združenog zapovjedništva u Napulju (JFC Naples). Tijekom posjeta tim je održao tečaj o odnosima s javnošću, a tehnički ga je organizirala Služba za odnose s javnošću i informiranje MORH-a.

U Zagreb su doputovali djelatnici PA MTT-a predvođeni pukovnikom Matthiasom Boehnkeom, zamjenikom načelnice Odjela za odnose s javnošću Združenog zapovjedništva u Napulju. U timu iz Napulja bili su i kapetan korvete Stephen Chaston, voditelj odsjeka za medije, satnica Stacie Shafran, časnica za odnose s javnošću i savjetnik za medijska pitanja Franco Veltri. Tim je primila i načelnica Službe za odnose s javnošću i informiranje, pa su i tom prigodom razmijenjena iskustva o djelovanju na tom području. Svrha tečaja bila je hrvatske polaznike upoznati s metodama i procedurama odnosa s javnošću u NATO-u.

Tečaju su nazočili časnici za odnose s javnošću iz svih grana OSRH, njih 19, koji su imali dobru priliku ne samo svladati gradivo tečaja, nego i upoznati se međusobno i razmijeniti vlastita iskustva u obavljanju svakodnevnih poslova i zadaća u svojim ustrojbenim cjelinama.

Tečaj je održan u Taktičkom simulacijskom središtu i uz pomoć njihovih djelatnika u dnevnom organiziranju aktivnosti i u tehničkoj, posebno informatičkoj potpori.

Polaznici su u pet dana slušali prezentacije koje su obuhvatile os-

novne informacije o NATO-u i načinu na koji se organiziraju uspješni i kvalitetni odnosi s javnošću. Upoznali su se i s osnovnim dokumentima koji reguliraju područje rada časnika za odnose s javnošću u NATO-u i u misijama. NATO je dosad rabio termin Public Information (informiranje javnosti) no upravo su prešli na novi termin Public Affairs (odnosi s javnosti) kako bi se jasnije prikazala važnost, kompleksnost i interaktivnost odnosa s javnošću NATO-a i država članica. Te se aktivnosti pokreću kako bi se javnost upoznala s

temeljnim značajkama Saveza i operacija koje obavlja. Osnovna je zadaća steći povjerenje javnosti i pojasniti osnovne postulate Saveza i razloge operacija, vježbi i ostalih aktivnosti koje se provode za stabiliziranje određenih područja i pomoći u uspostavi mira.

Predavači iz Napulja su osim teoretskog upoznavanja polaznika, omogućili praktično uvježbavanje najčešćih aktivnosti. Za svakog polaznika bilo je to novo i zanimljivo iskustvo jer im je pod nadzorom iskusnih stručnjaka omogućeno praktično uvježbavanje vještina kao što je nastup pred kamerom, davanje izjave i razgovor s novinarom o "incidetu" koji je prije toga pomno razrađen na radionicici.

Praktično su obrađeni i javni nastup i držanje govora. Sve su to vještine važne časnicima za odnose s javnošću, jer je predstavljanje institucije u javnosti i javni nastup u cilju informiranja, temelj njihova posla.

Jedna od zanimljivijih prezentacija bila je o organiziranju odnosa s javnošću u misiji ISAF u Afganistanu. To je bilo svjedočenje iz prve ruke, jer su neki članovi mobilnog obučnog tima iz Napulja bili raspoređeni u tu misiju kao časnici za odnose s javnošću.

Na kraju, možemo zaključiti kako je tečaj opravdao očekivanja i polaznicima koji se u sklopu OSRH bave odnosa s javnošću pružio potreban uvid u dokumente, procedure i postupke odnosa s javnošću u NATO okruženju. No, treba spomenuti i onaj također važan dio, upoznavanje kolega iz inozemstva, neposrednu razmjenu iskustava i stvaranje korisnih kontakata za budućnost. ■

Pukovnik Matthias BOEHNKE, čelnik tima predavača

Uvijek je teško naći se pred 20-ak ljudi kojima treba nešto predavati, a ne poznajete ih. Ne znate jesu li upućeni u tematiku, znaju li engleski, što žele od nas... Kad smo pripremali tečaj morali smo na sve to misliti, zato smo pripremili kombinaciju teoretskih lekcija i praktičnih tečajeva. Upotrijebili smo tzv. crvenu liniju, koja započinje od osnova: govorimo o NATO-u i o NATO-ovim tijelima za odnose s javnošću. Potom prelazimo na detalje, primjerice, govorimo o tome kako bi trebala izgledati konferencija za medije, a u praktičnom dijelu smo je i im provizirali. Radili smo i na intervjuima, priopćenjima za medije i izjavama. Kroz sve praktične radionice provlačio se fiktivni scenarij događaja. S hrvatskim polaznicima bilo je vrlo zanimljivo raditi, žele mnogo naučiti. Kao i svagdje, neki polaznici su iskusniji, riječ je o izvrsnim profesionalcima koji ma o odnosima s javnošću i nemate mnogo novoga reći. Ipak, mislim da je svatko ponešto usvojio i naučio.

Oklopno vozilo Nyala

Južnoafričko višenamjensko oklopno vozilo nalikuje kombinaciji oklopog kamiona i minibusa. Kako nema uobičajen agresivni vojni izgled, često se njime koriste razne mirovne organizacije angažirane u kriznim područjima, uključujući i UN. Najbitnija tehnička odlika mu je solidna zaštita od protutenkovskih mina, potvrđena u praksi...

Iz Gruzije Jerko IVANKOVIĆ

Uspješni završetak obuke u upravljanju oklopnim vozilom Nyala (RG-31) je obvezatan za svakog promatrača, a eventualni neprolazak povlači za sobom prekid misije. To južnoafričko višenamjensko oklopno vozilo nalikuje kombinaciji oklopog kamiona i minibusa. Kako nema uobičajen agresivni vojni izgled, često se njime koriste razne mirovne organizacije angažirane u kriznim područjima, uključujući i UN. Najbitnija tehnička odlika mu je solidna zaštita od protutenkovskih mina, potvrđena u praksi. Čvrsta konstrukcija putničkog prostora, otporna na detonaciju, ima samo jedna stražnja vrata i otvore u krovu za izlazak u slučaju nužde. Prevozi osam putnika uz vozača i suovozača. Iako ima samo četiri kotača, odlikuje se solidnom prohodnošću, izvrsnom preglednošću terena s vozačkog mjesta i jednostavnosću održavanja. Vožnju znatno olakšava automatski mjenjač i hidraulička spojka. Ipak, upravljanje tim osam tona teškim vozilom nije uvijek jednostavno. Nekim kolegama koji nisu imali iskustva u upravljanju teškim vozilima, čak ni osobnim automobilima, ovaj ispit je prouzročio mnoge teškoće, nekim i prijevremeni povratak kući. Trodnevna obuka sastoji se od teorijskog i praktičnog dijela. Prvi je detaljno upoznavanje s vozilom i njegovim tehničkim značajkama i polaganje pismenog testa. Drugi uključuje parkiranje, gradsku i terensku vožnju. Stvar otežava i vrlo strog UN-ov instruktur-ispitivač čije se instrukcije moraju doslovno slijediti kako bi se ispit uspješno položio. Po ravnoj cesti je lako, ali strme uzbrdice i posebno nizbrdice na klizavom terenu iziskuju dodatnu pažnju i vještinu, a i zamjena gume, teške više od sto kilograma. Imao sam sreću jer sam svojedobno vozio kamione, pa sam ispit položio bez većih teškoća. Tako sam napokon, nakon tjedna brifinga, obuke i testova, postao punopravni UNMO - United Nations Military Observer.

Od tri operativna tima u sektoru Gali, raspoređen sam u Hotel tim. Naravno, nije riječ ni o kakvom timu u hotelu već jednostavno o NATO-ovom nazivu slova H (Hotel) kojim je tim označen. Ostala dva tima su I (India) i G (Golf). Sva tri tima smještena su jedan do drugoga unutar kom-

Tijekom trodnevne obuke na vozilu

paunda, odakle dnevno odaze u ophodnje svojim područjima odgovornosti. Prvo što sam saznao o svom timu je da ide u ophodnje, recimo tako, najzahtjevnijem od svih pet područja ova sektora. Iz operativnih razloga Hotel tim jedini u misiji ima dvije ophodnje dnevno, svi ostali po jednu. Ceste u zoni odgovornosti tima najlošije su u misiji, a i opća situacija na terenu. No, rečeno mi je, nakon nekoliko mjeseci u timu svaka druga dužnost u misiji mnogo je lakša. Tad

sam to primio kao zdravu dozu crnog humora, no kasnije sam se uvjerio kako su kolege bile u pravu. Hotel tim, kao i druga dva tima, ima sjedište u kontejneru uređenom kao velik ured. Vrlo jednostavno i funkcionalno. Nekoliko radnih stolova s računalima, zidovi prekriveni zemljovidima, raznim uputama i bitnjim informacijama i velikim rasporedom dužnosti svakog od nas u tekućem tjednu. Tu je još smještena i osobna zaštitna oprema i sva dodatna sredstva koja se nose u ophodnje. Slijedilo je upoznavanje s vođom tima i ostalim članovima.

Neki od njih stigli su tek nekoliko dana prije mene, pa smo zajedno prolazili prve teškoće u upoznavanju i privikavanju na timske zadaće i život u Galiju. Temeljno sredstvo za rad svakog promatrača jest ručna radiostanica koju uvijek nosi sa sobom. Svaki promatrač ima osobni pozivni znak koji se sastoji od prvog slova imena zemlje iz koje dolazi i osobnog imena. Moj je CJ (Charlie-Juliet). Jedino zapovjednik tima i njegov zamjenik, dok obnašaju te dužnosti, imaju oznaku H9 i H8. I inače broj 9 označava zapovjednika određene ustrojbine cijeline, a 8 njegovog zamjenika. To je bitno kod radioveze jer se tada uključivo koristimo pozivnim znakovima, nikad stvarnim imenima. Pogled na raspored zanimanja otkrio mi je da sam, poput svih novaka, uključen u svakodnevne ophodnje radi što bržeg privikavanja i upoznavanja situacije na terenu. Prvoga pravog radnog dana u misiji, u prvoj ophodnji, bio sam vozač drugog transportera. I bez obzira na to što sam imao već jednu misiju iza sebe, obuzelo me uzbuđenje i znatiželja. Moja prva ophodnja po gruzijskoj provinciji Abhaziji počet će idućeg dana.

General Lucić s našim vojnicima u misiji

Visoko izaslanstvo litavskih oružanih snaga i GS OSRH, predvođeno načelnikom GS-a generalom zbora Josipom Lucićem, u čijoj pratnji su bili načelnik Uprave za logistiku GS OSRH brigadni general Mate Ostović, zamjenik načelnika Uprave za obrambeno planiranje i međunarodnu vojnu suradnju brigadir Vlado Šindler i zapovjednik 350. vojno-obavještajne bojne brigadir Gordan Cvetnić, od 7. do 9. listopada boravilo je u radnom posjetu pripadnicima 10. HRVCON-a.

Izaslanstvo oružanih snaga Litve predvodio je načelnik GSOS-a general Valdas Tutkus, u čijoj pratnji su bili podsekretar Ministarstva obrane Tomas Graziunas i nekolici na visokih časnika.

Nakon dočeka na aerodromu KAIA u Kabulu, u kojem je sudjelovao i medicinski tim 10. HRVCON-a predvođen satnicom Doroteom Čandrić, izaslanstvo je u pratnji pripadnika NOS-a VP i medicinskog osiguranja prevezeno u HQ ISAF-a, gdje su im predstavljeni stožerni časnici 10. HRVCON-a na čelu s NSR pukovnikom Mariom Dadićem.

U zapovjedništvu ISAF-a načelnici stožera upoznati su s trenutačnom vojno-sigurnosnom situacijom u Afganistanu, a bili su i na radnom sastanaku s načelnikom stožera zapovjedništva ISAF-a general bojnikom Brunom Kasdorffom (Njemačka), zapovjednikom RC-C brigadnim generalom Kasimom Erdemijem (Turska), na kojem su bili i brigadni general Mate Ostović te zapovjednik 10. HRVCON-a brigadir Dražen Bartolac.

Najočekivaniji trenutak zbio se u Kampu Cobra, u kojemu su smješteni pripadnici NOS-a VP, temeljni NEP-Ka-

snimio M. KRAJACIĆ

bul i skupina zapovjednika 10. HRVCON-a. Započelo je predajom prijavka zapovjednika NOS-a VP 10. HRVCON-a bojnika Tihomira Zebeca načelniku GS OSRH-a, a nastavljeno neformalnim druženjem i fotografiranjem.

Potom je hrvatsko i litavsko izaslanstvo kojem su se pri-družili brigadir Bartolac i bojnik Zebec, litavskim trans-portnim zrakoplovom krenulo put Kandahara, na jug Afganistana. Aktivnost je nastavljena radnim sastankom hr-vatskog i litavskog načelnika stožera sa zapovjednikom RC-S-a i noćnim gađanjem u organizaciji litavske postroj-be smještene u Kandaharu.

Zadnje odredište idućeg dana bio je litavski PRT Chaghcharan u provinciji Ghavr, gdje se također nalazi 28 pripadnika 10. HRVCON-a, vođenih bojnikom Kampičem, i to MLOT C i E, desetina GUARD, NEP zapad, CIMIC i PSYOPS časnici. Uz mnoštvo aktivnosti kao što su sastanci s brigadnim generalom Faustom Macorom (Italija), guvernerom provincije Ghavr, svečanom večerom koju je priredio guverner, obilazak kampa i okolice Chaghcharan, najdojmljiviji je ipak bio susret s našim pripadnicima koji su generala Lucića upoznali sa životom i radom u PRT-u Chaghcharan.

M. KRAJACIĆ

Predaja donacija

Pripadnici 10. HRVCON-a odradili su 16. listopada nesvakidašnju zadaću.

Riječ je o službenoj predaji hrvatske donacije naoružanja i vojne opreme, u kojoj je bilo 1000 pušaka tipa AK-47 Kalašnjikov i tristo tisuća metaka, namijenjenih opremanju afghanistanskih policijskih snaga. Donacija je dio aktivnosti koju međunarodna zajednica poduzima u izgradnji i jačanju institucija afganistanske Vlade. U suradnji s američkim brigadircem Gregom Berryem, direktorom za internacionalne donacije u CSTC-u (Combined Security Transi-

tion Command) u ISAF-u, zapovjednik 10. HRVCON-a brigadir Dražen Bartolac službeno je predao donaciju Republike Hrvatske predstavniku Vlade Islamske Republike Afganistan ministru unutarnjih poslova Zararu Ahmадu u njegovom kabinetu. Tom prilikom je svečano potpisana službeni zapisnik o preuzimanju donacije. U prijateljskom ozračju ministar Ahmad je zahvalio Republici Hrvatskoj na donaciji i potpori institucijama

snimio M. KRAJACIĆ

Vlade kako bi se osposobile za učinkovito preuzimanje kontrole nad cijelim teritorijem Afganistana.

M. KRAJACIĆ

Satnica Višnja LIVAJIĆ PEZER, prvakinja OSRH u streljaštvu

Vojna psihologinja vrhunski strijelac

“Nikad prije vojske nisam se bavila streljaštvom. To me nije uopće zanimalo. Posebno zato što sam pucala iz HS-a, dosta grubog i napornog pištolja koji diže veliku buku. Na sve načine sam se opirala ulasku u streljačku ekipu. Čak me bilo malo i strah. Ipak, s vremenom su me nagovorili”, opisala je svoje streljačke početke psihologinja u Institutu za zrakoplovnu medicinu...

Napisao i snimio Domagoj VLAHOVIĆ

Nakon što smo dobili rezultate nedavno završenog Prvenstva OSRH u streljaštvu, nismo mogli ne zamijetiti ime satnice Višnje Livajić Pezer iz HRZ-a. Naime, u gađanju zračnim pištoljem odnijela je dvostruku pobjedu, i to drugu godinu zaredom. Svakako razlog da s njom porazgovaramo! No, priznajemo da nas je zanimala i tema “dama s pištoljem”, ipak se oružje spominje ponajprije uz muškarce. Zanimanje se pojačalo kad smo saznavali da je satnica ni više ni manje nego vojna psihologinja! Dakle, voj-

ska, streljaštvo, psihologija... Treba sve to povezati, a ne zaboravimo i obitelj! Kako bismo porazgovarali s njom, rođenu Spilićanku smo potražili na zagrebačkoj streljani “Vrapčanski potok” i nakratko prekinuli pripreme s koleg(ic)ama reprezentativcima za Svjetske vojne igre u Indiji. Na SVI se disciplina “streljaštvo” istodobno vodi kao Svjetsko vojno prvenstvo...

Sve hrvatske reprezentativke i reprezentativci trenirali su vrlo marljivo: “Zadovoljni smo pripremama. Oružje je kvalitetno, imamo dosta

streljiva...” Inače, Indija je Višnjino treće svjetsko prvenstvo. Prije dvije godine bila je u Švicarskoj, a 2006. u Norveškoj.

Od svih sportova zašto baš streljaštvo?

Streljaštvo je specifičan sport, u kojem se vidi kad čovjek radi na sebi. Najviše mi se sviđa što je sport objektivan, nitko vas ne može zaklinuti. Pucate i pobjeđuju najbolji! Na prvom SP-u pucala sam, ne znam točno, 513 ili 518 krugova. Prošle godine 527. Nedavno je bilo hrvat-

sko civilno prvenstvo i dosegnula sam 549...

Kakav je profil strijelaca s kojima se natječete?

U Norveškoj sam ušla u finale i bila 38. Konkurenca je vrlo jaka, natjecatelji dolaze iz specijaliziranih streljačkih postrojbi, ima tu i olimpijskih pobjednika. Ne bave se ničim osim streljaštvom. Uglavnom sve ovisi o tome koliko koja vojska ulaže u streljaštvo.

Vi niste profesionalni strijelac?

Moram odraditi svojih osam sati dnevno u Institutu zrakoplovne medicine, a streljaštvom se bavim kad imam vremena. Ipak, pred velika natjecanja, zaslugom voditelja "Vrapčanskog potoka" bojnika Kreše Vrančića, vojni reprezentativci godišnje imaju četiri tjedna priprema. Ove godine sam počela malo pucati i u civilnom klubu. Kad imate cilj poput Svjetskih vojnih igara, uvijek nadete rupu u vremenu, otići na trening, u teretanu... Sve to nije kako i koliko bi trebalo, ali maksimalno se trudim...

Kako ste povezali tri pojma: vojsku, streljaštvo i psihologiju?

U Hrvatsku vojsku sam došla 1996., a vojni psiholog je moje prvo radno mjesto. Nikad prije nisam se bavila streljaštvom. Došla sam u postrojbu koja je veliku pozornost obraćala streljaštvu (bivša 300. središnja logistička baza), i na redovnim ciljanjima na streljani odmah su zapazili da imam dara. To me nije uopće zanimalo. Posebno zato što sam pucala iz HS-a, dosta grubog i napornog pištolja koji diže veliku buku. Na sve načine sam se opirala ulasku u streljačku ekipu. Čak me bilo malo i strah. Ipak, s vremenom su me nagovorili... Kasnije, i kao pripadnica HRZ-a, počela sam sudjelovati na prvenstvima OSRH.

Kad vas je streljaštvo stvarno ozbiljno zainteresiralo?

Prekretnica je došla 2005. sudjelovanjem na Svjetskom prvenstvu. Kao da mi se otvorio novi svijet. Otad sa mnom više nemaju problema... Stvarno se ponosim što sam natjecatelj u reprezentaciji, to je poseban osjećaj. Čast mi je biti u dru-

štu svjetskih i olimpijskih klasa i prvaka, svi su kvalitetni sportaši, ali i ljudi.

Samo "oštro oko i mirna ruka" nisu dovoljni?

Ne. Treba stvarno mnogo raditi. Tu je i fizička kondicija, ali čovjek treba i razmišljati o tome. Svaki detalj treba odraditi maksimalno koncentrirano. Čim vam misli malo odlutaju, odmah ispučate nekakvu "osmiku" ili "devetku", a to je zapravo promašaj, sve bi trebalo biti "desetka".

Koliko to što ste psihologinja pomaže vašoj koncentraciji?

Vjerojatno mi je malo lakše... No, deset godina sam u vojski, na natjecanjima u zemlji i po svijetu, a ni-

***Stvarno se ponosim
što sam natjecatelj u
reprezentaciji, to je
poseban osjećaj. Čast
mi je biti u društvu sv-
jetskih i olimpijskih
klasa i prvaka***

kad nisam na streljačkim natjecanjima srela kolegicu ili kolegu.

Iako na prvenstvima OSRH osvajate zlata, imate jaku konkurenčiju, ne toliko u kvantiteti koliko u kvaliteti...

Jest, naročito kvalitetan strijelac je Marijana Špirelja, ove godine sam je pobjeđivala u "fotofinišu". Kako sam ja bila prva, tako je mogla biti i ona. Dosta smo izjednačene, a to je dobro, jedna drugu učemo naprijed.

Kako muški kolege gledaju na "damu s pištoljem"? Je li im vaš izbor sporta neobičan?

Već su na to naviknuli. Uostalom, nikad nisam čula loše komentare.

Komentiraju li štogod vaša djeca?

Moja šestogodišnja Stela i trogodišnji Domagoj nemaju pojma čime im se mama bavi!

Možete li kao stručnjak reći koliko bavljenje takvim sportom utječe na psihičku stabilnost čovjeka?

Ne možete odvojiti psihičko i fizičko, to su dvije strane jedne medalje. Nijedno ne treba zanemariti. Meni osobno je streljaštvo velika zabava i zanimacija. Neobično, istodobno se opustim i umorim. Zapravo, čak ni na poslu se ne umorim toliko kao na streljani. Evo, sad, kad su pripreme, nakon gađanja vraćam se kući "slomljena". ■

Zapovjednik njemačke RM u HRM-u

Zapovjednik njemačke ratne mornarice admirал Hans J. Stricker 17. listopada posjetio je zapovjedništvo HRM-a u Splitu.

Nakon svečanog dočeka, u pratinji domaćina, zapovjednika HRM-a komodora Ante Urdića, admiral Stricker obišao je posade dviju njemačkih podmornica, u ratnoj luci Lora, koje su sudjelovale u netom završenoj NATO vojnoj vježbi Noble Midas 2007. Njemački mornarički zapovjednik potom je časnicima HRM-a održao predavanje o preobrazbi NATO-a, procesu koji je započeo još 2002. nakon sastanka u Pragu. Istaknuo je kako se, odgovarajući na širok spektar izazova i prijetnji tzv. asimetričnog rata, transformacija zajedničkih snaga nametnula kao nužnost jer ostati zatvoreni u svoje nacionalne obrambene strukture značilo bi izgubiti onaj presudni korak koji nam daje stalnu prednost.

"Ako stupanj promjena oko nas preraste brzinu promjena unutar nas, onda nam se bliži kraj", riječi su poznatog menadžera Jacka Welch-a koje je citirao admiral Sticker, upozoravajući koliko je važan dinamičan razvoj. "Snage koje

ne mogu dovoljno brzo i odlučno odgovoriti na poznate i manje poznate izazove, nisu nam ni potrebne", istaknuo je, upozorivši da je uvijek "nužno predviđati i biti korak ispred čak i onoga što nam je potpuno nepoznato". Poručio je kako se moderne snage preobražavaju iz nacionalnih oružanih snaga u globalnu silu, pokretljivu, prilagodljivu, logistički i obavještajno povezану, a osnivanje specijalističkih centara za analitičke djelatnosti, dodatnu obuku i specijalne operacije dio su nove prilagodbe, a uključit će i nove članice kao što je Hrvatska, ali da valja gledati i dalje unaprijed.

Z. VUKIČEVIĆ

Njemačko vojno izaslanstvo u posjetu 91. zb

Izaslanstvo njemačkog vojnog zrakoplovstva na čelu sa zapovjednikom pukovnikom Markusom Demannom a boravilo je od 15. do 18. listopada u posjetu 91. zb Zagreb, gdje su bili gosti zapovjednika brigadira Darka Cigrovskog i njegovih suradnika.

Djelatnici 91. zb Zagreb potrudili su se gostima predstaviti rad baze i aktivnosti postrojbi. Zrakoplovno-tehnička bojna 91. zb Zagreb pripremila je TT zbor i prezentaciju o postrojbi, a u 21. EBA pružene su im informacije o eskadrili. Najzanimljiviji dio posjeta bilo je upoznavanje s taktičko-tehničkim značajkama zrakoplova i tehnike. Gostima iz Njemačke omogućeno je stjecanje potpune slike o zrakoplovnoj tehnici u bazi, pa su im pripadnici 21. EBA omogućili posjet službujućem dvojcu, gdje im je ujedno pokazan rad 24-satne službe zaštite zračnog prostora RH. I gosti su prezentirali rad svoje postrojbe. Svrha posjeta bila je priprema i provedba aktivnosti međunarodne vojne suradnje HR10DE "Stručni razgovori o NATO standardnim postupcima".

G. SERETIN

Dan Zapovjedno-stožerne škole

Još od 1995. godine Zapovjedno-stožerna škola nosi ime velikog hrvatskog heroja general bojnika Blage Zadre, koji je poginuo 16. listopada 1991. u Vukovaru.

Taj dan proglašen je Danom te visoke časničke škole. Toga dana se sadašnji i bivši djelatnici i polaznici ZSŠ-a prisjećaju Blage Zadre, njegova života i djela i velike žrtve koju je podnio braneci domovinu. Tako je bilo i ove godine... U Časničkom domu HVU-a održana je skromna svečanost na kojoj su bili i članovi obitelji pokojnog generala te gosti iz više postrojbi OSRH, uključujući i nositelja ustrojavanja HVU-a general bojnik Mirka Šundo-

va. Pročitana je Zadrina životna i ratna biografija. Održan je pozdravni govor zapovjedništva ZSŠ-a i pročitana povjesnica Škole, u kojoj je u 14 godina odškolovano više od 1100 polaznika. Nazočnima su se obratili i general Šundov u ime načelnika GS OSRH i bratić generala Zadre Željko Zadro, a zaslужnim su djelatnicima i suradnicima podijeljene pohvale, nagrade i zahvalnice prigodom Dana škole. Prisjećanje je završilo polaganjem vijenaca na bistu Blage Zadre is-

pred Časničkog doma. Istodobno, drugo izaslanstvo ZSŠ-a i u Vukovaru je položilo vijenac na grob čovjeka koji je bio "slučajni ratnik, ali istinski heroj".

D. VLAHOVIĆ

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

Za VII. naraštaj vojno-diplomatske izobrazbe

Uvjeti za časnike:

- VSS,
- čin - satnik sa završenim naprednim tečajem izobrazbe,
- bojnik/brigadir sa završenom Zapovjedno-stožernom školom
- znanje engleskog jezika (najmanje 62% ALCPT, ECL ili STANAG 1111),
- poznavanje MS office programskog paketa,
- posljednja ocjena minimalno
- ističe se.

Uvjeti za dočasnike:

- SSS,
- čin - stožerni narednik/časnički namjesnik sa završenom Visokom dočasničkom školom,

- znanje engleskog jezika (najmanje 62% ALCPT, ECL ili STANAG 1111),
- poznavanje MS office programskog paketa,
- posljednja ocjena minimalno
- ističe se.

Uvjeti za državne službenike:

- VSS
- položen DSI,
- znanje engleskog jezika (najmanje 62% ALCPT, ECL ili STANAG 1111),
- poznavanje MS office programskog paketa,
- posljednja ocjena minimalno
- odličan.

Predviđeni početak izobrazbe je **14. siječnja 2008.** i traje do **13. travnja 2008.** na HVU "Petar Zrinski" u Zagrebu.

Prijave je potrebno dostaviti **do 31. listopada 2007.** Upravi za ljudske resurse, Personalna služba - Odjel izobrazbe, Stančićeva 6, 10000 Zagreb, preko svojih ustrojbenih cijelina na tiskanici PKI-1.

Zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cijelina OSRH prijave mogu dostaviti u **GS OSRH, Personalna uprava, vojarna "Croatia", Sarajevska bb, 10000 Zagreb.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBРАМБЕНУ ПОЛИТИКУ
СЛУЖБА ЗА НАТО И ПАРТНЕРСТВО ЗА МИР**

**objavljuje:
INTERNI NATJEČAJ**

1. Viši stručni savjetnik - zamjenik vojnog predstavnika, ustrojbeno mjesto: brigadir, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: brigadir

- VSS - društveni smjer ili tehnički smjer
- zapovjedno i operativno iskustvo
- završena 3. razina vojne izobrazbe
- 10 godina radnog staža

2. Viši stručni savjetnik za NATO i PzM, ustrojbeno mjesto: pukovnik - dva izvršitelja, mjesto službe, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: bojnik, pukovnik

- VSS - društveni ili tehnički smjer
- zapovjedno i operativno iskustvo
- završena 3. razina vojne izobrazbe
- 10 godina radnog staža

3. Stručni savjetnik za PXP-IPP - ustrojbeno mjesto: bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik, bojnik

- VSS društvenog ili tehničkog smjera
- 5 godina staža u struci

4. Stručni savjetnik za PARP - ustrojbeno mjesto: bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik, bojnik

- VSS društvenog ili tehničkog smjera
- 5 godina staža u struci

5. Viši stručni referent za PCC, ustrojbeno mjesto satnik - jedan izvršitelj, mjesto službe Mons, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik

- društveni ili tehnički smjer
- 5 godina staža u struci

6. Viši stručni savjetnik - dva izvršitelja, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - VSS-SRM I.

- DSI
- 10 godina staža u struci

7. Stručni suradnik - prevoditelj - jedan izvršitelj, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - VSS, društvenog smjera - SRM I.

- prednost poznavanje francuskog jezika
- DSI

Osim navedenih uvjeta za popunu navedenih radnih mјesta očekuje se:

- posjedovanje važeće sigurnosne provjere razine SECRET
- iskustvo u radu s NATO tijelima i/ili međunarodnim organizacijama
- iskustvo vezano uz funkcionalno područje za koje se kandidat prijava
- znanje engleskog jezika, minimalno 90% ALCPT ili STANAG 3232

Upućivanje imenovanih u Bruxelles je **do 20. kolovoza 2008.** sa stupanjem na dužnost **od 1. rujna 2008.**

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta potrebno je dostaviti **do 1. prosinca 2007.** na adresu: **Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/4568-856 ili 01/4568-099.**

Naoružani Talon

eksplozivnih naprava. Ovo-godišnja izložba vojne opre-me DSEi imala je jednu premijeru, ne toliko važnu za svijet vojnih robota ali svakako važnu za Foster-Miller.

Tada je naime prikazan Talon u inačici SWORDS (Special Weapons Observation Reconnaissance Direct-action System). SWORDS je u stvari Talon s mogućnošću paljbenog djelovanja jer može nositi strojnici.

Proizvođač navodi kako je moguća ugradnja dva tipa strojnica, M240 ili M249. To je logičan nastavak razvoja vojnih robota, jer su proizvođači diljem svijeta zaključili kako nakon robota za opasne zadeće, dolazi red i na opasne robe.

Osnovne značajke novog robota

Talon u SWORDS inačici su snažna konstrukcija, pogodna za uporabu i na teškim terenima u svim meteoro-loškim uvjetima. Masa mu je oko 90 kilograma, pa pripada prijenosnim robotima koji su brzo spremni za rad. Uz spomenute dvije strojnice, moguće je instaliranje i drugih tipova oružja, primjerice M16, snajper kalibra 12,7 mm, bacač granata kalibra 40 mm ili ručni raketni bacač.

Zbog dobrog pogonskog sustava i kvalitetne konstrukcije može se kretati i po mekšim terenima kao što je blato, pjesak ili snijeg. Robotom se upravlja daljinski, radiouređajem, pult operatora je dimenzija manjeg kovčega, a upravljanje je jedno-stavno. Maksimalna brzina mu je 8 km/h, pokreće ga elektromotor, a baterije omogućavaju autonomiju od četiri sata rada.

M. PETROVIĆ

OBITELJ robota Talon jedna je od najpopularnijih među vojnim korisnicima diljem svijeta. Talon proizvodi američka tvrtka Foster-Miller koja posluje u sklopu britanskog QinetiQa. Dosad je najviše rabljen kao robot za uklanjanje bombi i sličnih

moguća ugradnja dva tipa strojnica, M240 ili M249. To je logičan nastavak razvoja vojnih robota, jer su proizvođači diljem svijeta zaključili kako nakon robota za opasne zadeće, dolazi red i na opasne robe.

Osnovne značajke novog robota

Golden Eagle širi svoja krila

NEDAVNO održan veliki međunarodni zrakoplovni sajam Seoul 2007 Air Show (na kojem izlaže 256 tvrtki iz 26 zemalja), Južna Koreja nastojala je što bolje iskoristiti za promicanje svoje zrakoplovne industrije. Jedan od njezinih glavnih aduta je T-50/A-50 Golden Eagle, nedavno završen supersonični školski laki borbeni avion.

Prve narudžbe za Golden Eagle bile su za potrebe ROKAF-a (Republic of Korea Air Force), dok je tijekom Seoul 2007 Air Show objavljena vijest kako su pred Golden Eagleom i prve izvozne narudžbe. Spominje se mogućnost da će sljedećih tjedana biti sklopljeni ugovori za prodaju 60 aviona Ujedinjenim Arapskim Emiratima, 30 Grčkoj i 40 Singapuru. Za potrebe ROCAF-a dosad su naručena 94 aviona T-50/A-50 Golden Eagle, od čega je 50 aviona T-50, dok je 44 aviona A-50 kojima ROCAF kani zamijeniti postoјeo flotu aviona

F-5E/F i F-4 Phantom. Korea Aerospace Industries, tvrtka koja zajedno s Lockheed Martinom proizvodi Golden Eagle, očekuje kako bi njihov avion mogao biti jedan od prodavanijih školskih aviona posljednje generacije u svijetu. Procjenjuju kako svjetsko tržište u sljedećem tridesetogodišnjem razdoblju predstavlja potencijal za 900 novih aviona, školskih-lakog/borbenog tipa.

Pritom, kao jedan od svojih aduta navode njegovu suvremenu avioničku, navigacijsku i komunikacijsku opremu, radar AN/APG-67v4, snažnu pogonsku skupinu F404-GE-102, te da je, u odnosu na svoje glavne suparnike BAE Systemsov Hawk, Aermacchijev M346 i ruski Jak-130, avion sa supersoničnim performansama.

I. SKENDEROVIC

Novi topovi za Australiju

AUSTRALSKA je vlada početkom 2006. odobrila početak aktivnosti na projektu zamjene postojećih topničkih oružja australske vojske. U sastavu danas imaju dva kalibra, u kalibru 105 mm su haubica M2A2 i top L119 Hamel, dok su u kalibru 155 milimetara haubice M198.

Projekt zamjene topništva dobio je naziv LAND 17 i predviđa nabavu modernih samovoznih i lakih vučnih sustava te naprednog preciznog streljiva. Predviđa se da će vrijednost nabave biti između 450 i 600 milijuna australskih dolara. Ulazak u operativnu uporabu predviđen je od 2011. do 2013. godine.

Analitičari predviđaju da će se nabaviti oružje isključivo u kalibru

155 mm, što će značiti pojednostavljanje logističke potpore, kako rezervnim dijelovima tako i streljivom. Topnički sustavi koji bi se mogli naći u užem izboru su samovozni sustavi PzH 2000 i K9 Thunder. Riječ je o klasičnim samovoznim sustavima na gusjeničnom podvozju, s oružjem u okretnoj kupoli. Opremljeni su sustavima za upravljanje palj bom, a imaju i automatizirano punjenje. Masa im je oko 55 tona i za transport zahtijevaju poseban kamion s labudicom velike nosivosti. Za transport zrakom moraju se rabiti transportni avioni velike nosivosti,

Krauss-Maffei Wegmann

kao što su C-17, C-5 ili An 124. Kao lakše inačice obično se spominju laki samovozni sustavi na bazi taktičkih kamiona, i to BAE Bofors FH-77-BW-L52 Archer i Nexter Caesar, oba su u kalibru 155 mm.

M. PETROVIĆ

Tajland nabavlja nove avione

SREDINOM listopada Vlada Kraljevine Tajland objavila je kako je odobrila nabavu novih aviona za potrebe svog kraljevskog ratnog zrakoplovstva. Ono što tu vijest čini pomalo neočekivanom i iznenadujućom jest da su odabrani švedski borbeni avioni JAS 39 Gripen C/D i avioni za električko djelovanje Saab S-1000 Erieye AEW. Sljedećih mjeseci bit će sklopljen konačni ugovor vrijednosti oko 1,1 milijarde američkih dolara Bangkok nabaviti 12 Gripena i dva Eriyea.

Ugovorom će standardno biti obuhvaćeno, uz isporuku aviona, i školovanje letačkog i tehničkog sastava, isporuka zemaljske opreme za opsluživanje i održavanje aviona te potrebna količina zamjenskih dijelova. Kako se najavljuje, ugovor će biti realiziran u dvije faze. Prva obuhvaća kupnju u vrijednosti od 600 milijuna dolara, odnosno nabavu šest Gripena i jednog Eriyea, a bila bi realizirana državnim proračunima od 2008. do 2012. godine. Druga faza, "teška" 500 milijuna

američkih dolara, obuhvaća isporuku preostalih šest Gripena te jednog Awacs-a, a bila bi realizirana od 2013. do 2017. godine. Uz nabavu novih aviona, Tajland je osigurao novo

važno ulaganje u svoju zemlju, posebice u gospodarstvo i znanost te transfer tehnologije.

Trenutačno ima poprilično zastarjelu flotu borbenih aviona, koju čine A-7 Corsair, F-5E/F Tiger II, A/V-8S Harrier II i F-16A/B. Tijekom 2003. stoga je krenuo u odabir novih aviona, pa je razmatrano više opcija poput F-16, Su-30, MiG-29, Rafale i Gripen. Mnogi su pretpostavljali kako će F-16 biti pobjednik natječaja, što je i bio prvi Tajlandov izbor. No, zbog nemogućnosti realizacije nabave F-16, Bangkok se okrenuo drugim kandidatima, među kojima je pobjedu izborio švedski Gripen.

Sredinom listopada sklopljen je još jedan važan ugovor za tvrtku Gripen International. Naime, sa švedskom Vladom je sklopljen ugovor kojim će biti moderniziran 31 Gripen švedskog ratnog zrakoplovstva, odnosno inačice A i B bit će modernizirane na inačice C i D. Osigurano je i financiranje razvoja nove generacije Gripena, odnosno prvog prototipa/tehnološkog demonstratora Super Gripena, čiji se *rollout* očekuje tijekom iduće godine.

I. SKENDEROVIC

Sigurnost javnog prometa

AMERIČKE tvrtke Firetide Inc. (specijalizirana za razvoj komunikacijskih mreža) i Safety Vision L.P. (specijalizirana za razna digitalna videorješenja nadzora) sklopile su strateško savezništvo za razvoj bezičnih nadzornih i sigurnosnih uređaja za potrebe javnog prijevoznog sustava i drugih sigurnosnih primjena.

Svrha suradnje dviju tvrtki je razviti napredan mobilni bežični video-nadzorni sustav sa širokim spektrom aplikacija u prijevozničkom sektoru. Jedan od korisnika integriranog video-nadzornog sustava je američka prijevoznička tvrtka MBTA koja dnevno preveze oko 1,2 milijuna putnika. Projekt uvođenja

nadzornog sustava inicijalno je iznosio 1,4 milijuna američkih dolara, a imao je i djelomičnu potporu Ministarstva domovinske sigurnosti. Rezultirao je uvođenjem video-nadzornog sustava u 155 autobusa.

Sustav omogućava snimanje i emitiranje slike iz nadziranih vozila nadzornom središtu koje tako ima izravan nadzor u realnom vremenu nad zbivanjima u svakom autobusu. Tako zaštitarska služba i policija mogu brzo i učinkovito intervenirati u slučaju potrebe. Suradnja dviju tvrtki omogućila je da tehnologije video-streaminga, koje su do jučer bile tehnički neizvedive, nepouzdane ili preskuge postanu normalnom komercijalno dostupnom tehnologijom.

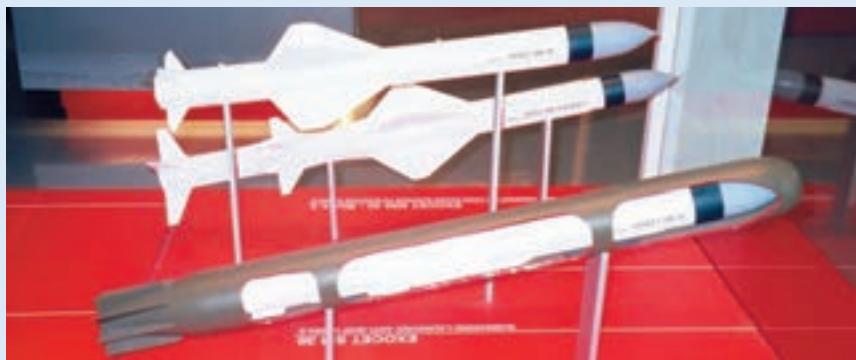

Business Wire

Sustav radi na frekvenciji od 4,9 GHz koja je namijenjena interventnim službama i osigurava siguran prijenos bez smetnji i interferencija. Razvijena je i posebna programska aplikacija koja omogućava jednostavnu uporabu mogućnostima sustava.

M. PETROVIĆ

Završeno ispitivanje Exocet MM40 Block 3 projektila

MBDA, najveći europski proizvođač raketnog naoružanja nastao spajanjem kapitala triju istaknutih proizvođača: britanskog BAE Systems (37,5%), francuskog EADS (37,5%) i talijanske Finmeccanice (25%), uspješno je dovršio drugo i posljednje ispitivanje nove konfiguracije Block 3 krstarećeg projektila Exocet MM40. Pri posljednjem lansiranju u Centre d'Essais de la Méditerranée (CEM) u južnoj Francuskoj, MM40 Block 3 projektil je imao domet nešto veći od 160 km pri izvođenju karakteristične zadaće napada na priobalne ciljeve.

U skladu s izjavom proizvođača, lansiranje projektila je uključilo početni ispravak putanje nakon lansi-

ranja i fazu krstarenja po vrlo kompleksnoj trajektoriji leta, pri čemu je let programiran za manevre izbjegavanja zabranjenih područja. U završnoj fazi obavljena je terminalna korekcija leta, kako bi se postigao optimalan kut napada na cilj. Daljnji razvoj *sea-skimming* profila leta projektila sjedinjuje poboljšanje performansi i tehnološka unapređenja, uključujući novu turbomlaznu propulziju, GPS navigacijski sustav i sustav navođenja te novu infrastrukturu lansiranja i planiranja zadaća. Uz udvostručenje dometa i veću fleksibilnost profila napada, Block 3 konfiguracija omogućava povećane sposobnosti za napad na obalne i kopnene ciljeve.

Block 3 konfiguracija projektila razlikuje se od prijašnjih generacija Exoceta po izboru Microturbo TRI-40 turbomlaznog motora kojemu se zrak za izgaranje dovodi kroz četiri otvora na stražnjem dijelu iza središnjih krilaca. Takva vanjska konfiguracija projektila umanjuje krajnju brzinu, no udvostručuje krajnji domet. Napredni navigacijski sustav temelji se na GPS/Galileo elektroničkom sustavu i visokofrekventno moduliranom visinomjeru koji kontrolira digitalno računalno velike radne brzine prolascima preko 3D kontrolnih točaka na zadanoj trajektoriji. Kompatibilan s postojećom Exocet MM40 logističkom infrastrukturom i lanserima, novi Exocet MM40 Block 3 može se vrlo brzo instalirati i pripremiti za službu na površinskim brodovima uporabom ITL tehnologije. Vrlo brzo i lako može udovoljiti i zahtjevanim uvjetima vertikalnog lansiranja. Naoružavanje svojih ratnih mornarica protubrodskim projektilima Exocet MM40 Block 3 odabrale su Francuska, Grčka, Oman i Ujedinjeni Arapski Emirati.

M. PTIĆ GRŽELJ

Urugvaj kupuje portugalske fregate

PORUGALSKA ratna mornarica povukla je iz operativne službe posljednju fregatu klase João Belo, NRP Sacadura Cabral (F483) koju će, uz prvi brod iz klase NRP João Belo, u sljedeća dva mjeseca dostaviti ratnoj mornarici Urugvaja. Ugovor o prodaji brodova vrijedan 75,8 milijuna dolara potpisana je u rujnu 2006. Klasa je sadržavala četiri fregate koje su izgrađene u drugom dijelu 60-ih godina prošlog stoljeća u francuskom brodogradilištu Chantier Nantes u Dubigeonu. Bile su identične francuskoj klasi fregata Commandant Rivière, s razlikom neke opreme koja je bila predviđena za tropске uvjete. Francuske fregate te klase povučene su iz operativne službe tijekom 1990-ih, a tri broda su prodana Urugvaju.

Glavne značajke fregata klase João Belo su duljina 102,7 m, najveća širina 11,7 m, gaz 4,4 m i istisnina oko 2200 tona. Današnju maksimalnu brzinu od 19 čvora postiže s dva dizelska motora snage 12 930 kW, dok je autonomija 7500 milja uz brzinu od 15 čvorova. Naoružanje se sastoji od dva topa kalibra 100 mm, dva topa kalibra 40 mm, šest torpednih cijevi, jednog četverocijevnog lansera protubrodskih projektila Exocet i sustava za elektroničku borbu. Brodsku posadu čine 164 člana.

Obje fregate modernizirane su u kasnim 90-im godinama prošlog stoljeća, pri čemu je ugrađen novi paket naoružanja za protupodmorničku borbu, povećan je komfor i modernizirane su prostorije za posadu, a obavljen je remont trupa, mehaničkih i drugih tehničkih sustava. S obzirom na to da su urugvajske fregate klase Riviere u iznimno lošem stanju i očekuje ih rasprema nakon dopreme portugalskih brodova, vrlo je vjerojatno da će se nove fregate opremiti Exocet projektilima koji se nalaze na fregatama klase Rivire. Poput mnogih starijih ratnih brodova američke i europskih mornarica, portugalske fregate su "dobile" još jedan radni vijek u jednoj od južnoameričkih mornarica.

M. PTIĆ GRŽELJ

KHP

VELIKA međunarodna zrakoplovna izložba Seoul 2007 Air Show, koja je od održana u Seoulu od 16. do 21. listopada imala je i jednu premijeru. Naime, javnosti je predstavljen mockup u naravnoj veličini novog jožnokorejskog transportnog helikoptera koji zasad nosi oznaku KHP (Korea Helicopter Program).

Tijekom 2004. Južna Koreja je pokrenula projekt razvoja novog

transportnog helikoptera. Potkraj 2005. za strateškog partnera odabran je Eurocopter, s kojim završava preliminarni dizajn novog helikoptera (dijelom se temelji na Eurocopterovom Dauphinu), a vrijednost razvoja i proizvodnje novog helikoptera proc-

jenjuje se na 4,5 milijarde američkih dolara. Trenutačnu okosnicu južnokorejske flote čine zastarjeli helikopteri UH-1H i MD500, pa treba 245 srednjih transportnih helikoptera, a KHP bi prema preliminarnim specifikacijama trebao težiti osam tona. Uz dvočlanu posadu, u transportnom dijelu moći će ponijeti 11 vojnika s opremom. Očekuje se kako bi prvi probni let KHP mogao izvesti tijekom 2009., dok bi serijska proizvodnja trebala početi potkraj 2010. godine.

I. SKENDEROVIC

Turske specijalne postrojbe

Pripremio Igor SPICIJARIĆ

Smještena na jugozapadu Europe i krajnjem zapadu Azije, Republika Turska najvećim dijelom svoje površine od 783 562 km² locirana je na poluotoku Mala Azija. Tek manjim dijelom pružila se preko Bospora i Dardanela na Balkanski poluotok, u Europu. Smješteno na razmeđu svjetova, kultura i vjera, nekadašnje Otomansko Carstvo prošlo je burna razdoblja i osvajačke ratove, a njegove postrojbe doprle su sve do zidina carskoga Beča.

Povijest moderne Turske nedvojbeno je usko povezana s njezinim ute-meljiteljem Mustafom Kemalom Ataturkom, koji ju je pretvorio u modernu sekularnu državu. U sklopu modernizacije države i turskog društva općenito, uslijedio je i neizbjeg-žan proces modernizacije oružanih snaga. U II. svjetskom ratu Turska je nastojala ostati neutralna, pa je prvi veliki ratni sukob u kojem su sudjelovale njezine oružane snage bio Korejski rat (1950. - 1953. godine) u kojem je pod zastavom UN-a sudjelovala s jednom pješačkom brigadom. Na korejskim ratištima izgubila je 731 vojnika.

Ubrzana modernizacija OS-a za-počela je nakon ulaska Turske u NATO savez 18. veljače 1952. U nastojanju da fizički okruže SSSR i ostale zemlje Varšavskog ugovora mrežom svojih vojnih baza i zema-lja saveznica, SAD je visoko cije-nio geostrateški položaj Turske. Njezin položaj i vojna komponenta bili su prijeko potrebni za uveziva-nje južnog krila NATO-a u jednu cjelinu i povezivanje s američkim saveznicima na Bliskom i Srednjem istoku.

Od tada započinje nagli rast tur-skih oružanih snaga koje se uglav-nom oslanjaju na američku vojnu, tehnicičku i savjetodavnu pomoć koja je dobrim dijelom aktivna i danas. Današnje moderne oružane snage kojima raspolaže Republika Turska etablirale su se kao druge po brojnosti u sklopu NATO-a - odmah iza OS SAD-a. Prema podacima Economist Intelligencea s kraja 2005. go-dine, u aktivnoj službi OS Turske bilo je 514 850 pripadnika i više od 380 000 pričuvnika. Zajedno s policijskim i sličnim postrojbama, Tur-ska je imala vojnu silu od 1 044 000 ljudi. Posebno su ponosni na svoje

specijalne snage čijem se razvoju i opremanju upućuje posebna pozor-nost.

Današnji ustroj specijalnih postrojbi

Najveći dio današnjih turskih spe-cijalnih postrojbi nalaze se u ustroj-benoj strukturi KoV-a. Prema dos-tupnim podacima poznato je da se u sklopu KoV-a nalaze:

- 1. komando brigada (bazirana u Kayeseri)
  - 2. komando brigada (bazirana u Boli)
  - 3. komando brigada (amfibijsko-desantna - bazirana u Foci /Izmir)
  - Planinska komando brigada
  - OKK komando brigada - postroj-ba pod izravnim zapovjedništvom GS-a
  - Muharebe Arama Kurtarma (MAK) - postrojba CSAR tipa.
- Unutar ratne mornarice ustrojene su dvije specijalne postrojbe i to:
- Sualty Altı Taauruz (SAT) - mornarički komandosi
  - Sualty Altı Savunma (SAS) - mornarički podmorski rušilački tim

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Posebna oprema za posebne postrojbe

Zbog specifičnosti zadaža i načina njihovog izvođenja specijalne snage trebaju i posebnu opremu. Ovdje je opisan samo manji dio

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Kad je 15. studenoga 1315. 2000 vojnika Habsburške Monarhije krenulo iz Zuga prema Švicarskoj, trebala je to biti lagana operacija da se švicarski "seljaci nauče pameti". Ali ti su "seljaci", svjesni svojih nedostataka, pripremili zasjedu koja im je omogućila da s deset puta manje vojnika potpuno uniše habsburške snage. Prilikom su rabili kamenje, helebarde, lukove i strijele. Da zapovjednik habsburških snaga nije "zaboravio" poslati izviđače provjeriti prohodnost putova, možda bi danas Zürich bio glavni grad Austrije.

Danas je rijetkost da zapovjednici zaborave izvidjeti teren na kojem će djelovati. Zapravo se guše u prevelikoj količini podataka koji, često neselektivno, stižu sa svih mogućih izvidničkih platformi. Unatoč tome, važnost izvidničkih i specijalnih snaga vjerojatno je veća nego ikad prije. Zapravo se čini da uvjeti nekonvencionalnog asimetričnog rato-

vanja traže isključivu uporabu specijalnih snaga, obučenih za specifične načine djelovanja u urbanom području i u neprijateljskoj pozadini, ali i u lovu na terorističke skupine. Zbog toga danas nema suvremene vojske koja nema bar jednu specijalnu postrojbu.

Obuka i priprema pojedinaca i timova koji će se moći infiltrirati u neprijateljsko okruženje, izvoditi izvidanje, nadzor i/ili borbene zadaće i sigurno se vratiti, najzahtjevniji je dio vojničke obuke. Zbog toga snage uključene u izvođenje specijalnih zadaća, kako bi uspješno obavile zadaću i sretno se vratile, moraju imati vrlo mnogo znanja, iskustva, podosta sreće i, možda najvažnije, pravu opremu. Vrijeme McGuyvera i njegovog švicarskoga vojnog nožića nepovratno su prošla. I dosad smo u Hrvatskom vojniku pisali o opremi namijenjenoj specijalnim snagama, ali smo se uglavnom bavili plovilima, zrakoplovima i vozilima razvije-

nima ili prilagođenima tim zadaćama. Ovaj put ćemo se više pozabaviti specifičnom opremom namijenjom vojniku-specijalcu koju nosi na sebi tijekom izvođenja zadaće.

Prije nego što krenemo ...

... moramo biti sigurni da ćemo se moći vratiti. Svaki vojnik koji mora djelovati u neprijateljskoj pozadini, bio on specijalac ili pilot oborenog aviona, mora imati opremu koja će njegovom zapovjedništvu ili bar suvorcima na terenu osigurati saznanja što se s njim događa i gdje se nalazi. U slučajevima obaranja pilota ili otkrivanja pripadnika specijalnih snaga, često je jedino rješenje borbeno traganje i spašavanje (Combat Search And Rescue - Csar). Pritom upravo Csar radiouređaj može biti presudni uređaj koji će omogućiti uspješno spašavanje. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Prvi Zlinovi 242 L u HRZ-u i PZO-u

Napisao i snimio Danijel Vuković

Prva dva Zlina 242 L Aerobatic sletjela su u ZB Zagreb na Plešu 24. rujna. Kako to propisuju civilne zrakoplovne vlasti, prilikom preleta imali su češke registarske oznake. Na prvi pogled slični su postojećem avionu UTVA-75, na kojima se već niz godina učinkovito provodi selektivno letenje i temeljna letačka obuka pilota-kadeta HRZ-a i PZO-a.

Sljedećeg dana obavljeni su probni letovi s hrvatsko-češkom posadom, primopredaja zrakoplovno-tehničke dokumentacije i opreme. Paralelno s tim uslijedilo je i skidanje čeških i nanošenje hrvatskih registarskih oznaka (401 - ex. OK-MNN i 402 - ex. OK-MNP).

Avion Zlin 242 L proizvodi se u poznatoj zrakoplovnoj tvrtki Moravan-Aeroplanes u Otrokovicama koja je nadaleko poznate zrakoplove počela proizvoditi davne 1934. godine. Kvaliteta i pouzdanost aviona, od tada prodanih u više od 40 zemalja, kvalificira ovu tvrtku jednom od najboljih zrakoplovnih proizvođača u svojoj kategoriji. Najviše korišten sportski avion u Europi s oznakom Zlin (Z) prije II. svjetskog rata bio je

Z-XII. Poslije rata, svjetskim zrakoplovnim nebom dominirala je serija Trener koja je tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća predvodila razvoj akrobatskog letenja. Nakon 1976. godine posebni akrobatski avion novog dizajna Zlin Z 50 L (Z50LA, LS) preuzeo je palicu sportskog uspjeha i više puta osvajao prva mjesta i naslove apsolutnog svjetskog i europskog akrobatskog prvaka. Bogato iskustvo u aerodinamičkom dizajnu, konstrukciji i proizvodnji, potvrđeno na iznimno zahtjevnim akrobatskim modelima, potpomognuto modernim tehnološkim procesima, razlogom je današnje visoke tehničke razine u proizvodnji aviona za obuku, sportsko i akrobatsko letenje i posebnih poljoprivrednih aviona s turbopropeler-skrom pogonskom skupinom.

Osim avione, tvrtka Moravan-Aeroplanes konstruira i proizvodi avionske komponente za druge češke proizvođače aviona. Tako sudjeluje u dizajniranju, konstruiranju i proizvodnji avionskih kotača i kočnice za Aero Vodochody L 39 i L 159 ALCA. Sadašnji proizvodni program tvrtke uključuje posljednje inačice

svih modela aviona Z 40 serije s odgovarajućim motorima i univerzalni turboprop Z 137 T avion pogodan za poljoprivredu, gašenje šumskih požara, nadzor graničnih područja i slično. Posebno uspješan model iz spomenute serije je Z 242 L. To potvrđuje posljednja isporuka tih aviona za potrebe obuke pilota peruan-skog, slovenskog, makedonskog, kubanskog, angolskog, alžirskog, egi-patskog, jemenskog i meksičkog ratnog zrakoplovstva. U sklopu tvrtke nalazi se i pilotska škola koja omogućuje sve vrste letačke obuke kako domaćim, tako i stranim klijentima. Škola se koristi tvorničkim aerodromom s asfaltiranom pistom i profesionalnom kontrolom leta. Zlin Air School je jedna od najvećih letačkih škola u Češkoj, a obuka se provodi isključivo na avionima Zlin. Pilotsku školu mogu pohađati i privatne osoobe. Instruktori u školi su tvornički probni piloti, piloti čeških aviokompanija, civilnih zrakoplovnih vlasti, kao i nekoliko bivših reprezentativaca u akrobatskom letenju. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Krstareži projektil AGM-28 Hound Dog

Iako danas uglavnom zaboravljen, Hound Dog je bio prvi američki krstareži projektil koji je ušao u operativnu uporabu. Tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stolježa upravo je Hound Dog činio osnovu udarne moži američkog ratnog zrakoplovstva

Pripremio Dražen MIČIĆ

Veliki uspjeh prvog krstarećeg projektila koji je potkraj II. svjetskog rata ušao u operativnu uporabu, njemačkog V-1 (Vergeltungswaffe - osvetničko oružje), pokrenuo je tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća pravu lavinu sličnih projekata. Uviđajući svu moć tog oružja i američke i sovjetske oružane snage željele su ga imati, ponajprije kao sredstvo za dopremu nuklearnog oružja do ciljeva.

I dok su sovjetske oružane snage od početka odlučile svoje krstareće projektile rabiti isključivo na bombarderima i podmornicama, američke su imale znatno šire planove. Tako su nastali projektili Snark i Navaho, namijenjeni lansiranju iz kopnenih lansera. Snark je zapravo bila balistička raketa s krilima, maksi-malnog dometa većeg od 10 000 kilometara. Navaho je bio pravi krstareći projektil, dužine 26,6 metara (sa startnom raketom 29 m), opremljen s dva protočno-mlazna motora. Na visini od 18 000 metara mogao

je postići brzinu od 3,25 Macha i dosegnuti cilj na udaljenosti od 10 180 kilometara. Zbog brzog razvoja interkontinentalnih balističkih projektila, Navaho nikad nije ušao u operativnu uporabu.

Balistički projektili uskoro su se našli i na nuklearnim podmornicama, tako da je i američka ratna mornarica izgubila interes za uporabu strateških krstarećih projektila. Jedini pravi korisnik ostalo je ratno zrakoplovstvo. Već sredinom pedesetih godina prošlog stoljeća Sovjetski Savez je u operativnu uporabu uveo svoj prvi krstareći projektil namijenjen lansiranju iz zraka Raduga KS-1 Komet (NATO označke AS-1 Kennel) koji je u stvari bio mlazni avion bez pilota. Početkom šezdesetih na bombarderima Tu-16 pojavio se golem krstareći projektil K-10S (NATO označke AS-2 Kipper). Dužine 9,5 metara, mogao je pri brzini od 1400 km/h dosegnuti cilj na udaljenosti od 350 kilometara. Bilo je jasno da je za sovjetsko ratno zrakoplovstvo

plovstvo krstareći projektil osnovno oružje, a bombarder tek sredstvo da ga prenese dovoljno blizu cilju.

Iako su američke oružane snage za potrebe svojih strateških nuklearnih snaga već tijekom 1946. započele razvoj krstarećih projektila Snark i Navaho, američko ratno zrakoplovstvo je čvrsto vjerovalo da će ubrzanim razvojem bombardera s trubomlaznim pogonom ostati u dovoljnoj tehnološkoj prednosti koja će omogućiti nadvladati sovjetsku protuzračnu obranu. A onda se 1947. pojavio MiG-15 (vidi Hrvatski vojnik 85), a iza njega i PZO raketni sustavi velikog dometa S-25 Berkut (SA-1 Guild) i S-75 Dvina/Volkhov. Njihovim dolaskom američki bombarderi više se nisu mogli isključivo osloniti na svoju brzinu i visinu leta, pa je američko ratno zrakoplovstvo žurno trebalo nova rješenja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Genocid u suvremenoj povijesti (VIII)

Biafra (1965. - 1968.)

Pokušaj odcjepljenja južne nigerijske pokrajine, koju naseljava narod Ibo, u drugoj polovici šezdesetih godina rezultirao je teškim trogodišnjim građanskim ratom. Oružani sukobi i prometna izolacija doveli su do znatnog smanjenja poljoprivredne proizvodnje u Biafri i do pojave velike gladi zbog koje je umrlo oko milijun ljudi

Hrvoje BARBERIĆ

■ Dio života je spašen zahvaljujući europskim humanitarcima

Nigerija je najmnogoljudnija afrička zemlja, u kojoj je u drugoj polovici šezdesetih godina živjelo 58 milijuna stanovnika u čak 250 različitih etničkih zajednica. Geografska udaljenost, jezične i kulturološke te posebice vjerske različitosti priječile su stvaranje jedinstvene nigerijske nacije. Najveći nigerijski narodi su Hausa koji žive na sjeveru zemlje i većinom su sunitski muslimani, zatim narod Yoruba na jugozapadu zemlje koji čine kršćani i muslimani, te kršćanski narod Ibo (Igbo) na jugoistoku Nigerije. Prije europske kolonizacije Iboi su živjeli podijeljeni na više zajednica, a sredinom dvadesetog stoljeća među njima se počeo razvijati snažan kolektivni identitet koji su pojačali etnički progoni. Dvanaest milijuna Iboa imalo je visok stupanj pismenosti za afričke standarde, a bili su na glasu kao najpoduzetniji dio nigerijskog stanovništva. U kolonijalnim vremenima činili su političku i poslovnu elitu zemlje, zbog čega su često bili na meti ostalih et-

ničkih skupina, posebno konzervativnih islamskih zajednica sa sjevera Nigerije.

Područje današnje Nigerije britanska je kruna zaposjela u drugoj polovici devetnaestog stoljeća. Britanci su je iz pragmatičnih razloga 1946. godine preustrojili na Sjevernu, Is-

ljio je većinu etničkih zajednica, a zadržan je i nakon što je 1960. godine dobila neovisnost. Politička nestabilnost i siromaštvo, karakteristični za najveći dio poslijekolonijalne Afrike, bili su i kronični nigerijski problem.

Neovisnost Biafre

Razdoblje unutarnjih nestabilnosti prekinuto je u siječnju 1966. vojnim udarom generala Johnsona Aguiyi - Ironsija iz naroda Ibo, u kojem je ubijen premijer Balewa. Ironsijev vojni režim zabranio je političke stranke, ukinuo federalni

■ Narod Ibo je u poslijekolonijalnom razdoblju bio izložen progonima

točnu i Zapadnu regiju, koje su bile podređene središnjoj vlasti na čelu s generalnim guvernerom. Nakon II. svjetskog rata u Nigeriji je ojačala protukolonijalna svijest, pa je izbilo nekoliko manjih protubritanskih pobuna. Britanska kolonijalna uprava ju je 1954. godine decentralizirala, pretvarajući regije u federalne jedinice. Takav model unutarnjeg političkog uređenja zadovo-

ustroj zemlje i centralizirao zemlju. U srpnju iste godine skupina muslimanskih časnika sa sjevera Nigerije izvela je novi vojni udar u kojem je ubijen Ironsi, a na čelo zemlje postavljen je mladi pukovnik Yakubu Gowon iz naroda Hausa. Novi vojni režim normalizirao je situaciju u zemlji i obnovio federalni ustroj. Na-

kon vojnog udara, u listopadu 1966. na području Sjeverne regije ekstremisti iz naroda Hausa i Fulana progonili su Iboe. U masakrima je ubijeno između trideset i pedeset tisuća Iboa, a velik izbjeglički val od dva milijuna ljudi povlačio se na teritorij Istočne regije, gdje narod Ibo čini većinu.

Izbjeglice sa sjevera tražile su odcjepljenje Istočne regije od ostatka

Nigerije, što je bilo pojačano otkrićem rezervi nafte na tom području, koje je stvorilo mogućnost gospodarske samodostatnosti. Postupno su se odnosi između federalne vlasti i predstavnika naroda Ibo pogoršavali. U svibnju 1967. vlada u Lagosu donijela je odluku o podjeli Istočne regije na tri dijela, zbog čega bi Iboi u dva dijela postali manjinom pa bi izgubili nadzor nad područjem bogatim naftom. Vojni guverner područja pukovnik Odumegwu Ojukwu je potkraj svibnja 1967. proglašio odcjepljenje Istočne regije, pod nazivom Republika Biafra. Novoproglashedenu državu su, uz prešutni francuski blagoslov, priznale frankofone zemlje Obala Bjelokosti, Gabon, Tanzanija i Zambija, dok je većina afričkih zemalja i dalje nastavila podupirati režim u Lagosu. Biafra se u razmijerno kratkom vremenu uspjela razviti u suverenu zemlju s vlastitim novcem i poštanskim

■ Oko milijun ljudi je umrlo od gladi

Lagosu, a bile su zaustavljene tek kod grada Ore.

Pojava gladi

Nakon konsolidacije redova, potkraj rujna, snage središnje vlade ponovno su krenule u napad, prešle rijeku Niger i u listopadu zauzele glavni biafranski grad Enugu. Borbe su nastavljene i iduće dvije godine, pri čemu se biafranska vojska uglavnom povlačila. Osim vojnim i diplomatskim putem, središnja vlada je biafransko odcjepljenje pokušala skršiti i prekidom svih telefonskih i prometnih veza te uvođenjem gospo-

■ Federalna vojska je nakon tri godine svladala otpor Biafre

markama, a financirala se naplaćivanjem prihoda od koncesija stranim naftnim kompanijama.

Središnja vlada je na proglašenje neovisnosti Biafre početkom srpnja odgovorila vojnom akcijom. U prvoj fazi borbe federalne su snage uspjele zauzeti grad Nsukka na sjeveru Biafre, no prvi pokušaj brzog slamanja biafranskog otpora nije uspio. Biafranske postrojbe su, uz pomoć dijela federalnih postrojbi koje su otkazale poslušnost Lagosu, prešle u protunapad i u kolovozu prešle rijeku Niger, zauzele grad Benin i napredovale prema glavnom gradu

darskih sankcija i pomorske blokade koju je osiguravala mala nigerijska mornarica. Širenjem oružanih sukoba, pogoršavani su i životni uvjeti u Biafra. Nakon što su vladine snage zauzele obalno područje, Biafra je potpuno izgubila mogućnost nabave oružja i hrane morskim putem, a povlačenje njezinih postrojbi pratio je i egzodus desetina tisuća civila, što je uzrokovalo znatno smanjenje poljoprivredne proizvodnje. Nestašica hrane uz nemogućnost opskrbe izvana uzrokovala je masovnu pojavu gladi, zbog čega počinju umirati desetine tisuća lju-

di. Na vrhuncu krize, u prosincu 1968., Međunarodni komitet Crvenog križa procijenio je da u Biafra četrnaest tisuća ljudi dnevno umire od gladi.

Iako je međunarodna zajednica nastojala pomoći stanovništvu Biafre hranom i lijekovima, zbog ograničenih prometnih veza i neprekidnih borbi pokušaji su bili svedeni na minimum, ili u potpunosti one mogućeni. Stradanje civilnog stanovništva spretno su iskoristili biafranski politički lobiji u inozemstvu za pridobivanje potpore međunarodne javnosti, u čemu su velikim dijelom i uspjeli. Unatoč otporu, nadmoćnije federalne snage sljedećih mjeseci postupno su preuzimale nadzor nad sve većim dijelovima Biafre. Tijekom prosinca 1969. nigerijska je vojska počela veliku ofenzivu kojom je do siječnja 1970. teritorij odmetnute regije bio sведен na nekoliko teritorijalnih enklava oko gradova Orlu, Uli i Oweri, pa je na posljetku, u siječnju 1970., nakon trideset mjeseci rata Biafra položila oružje.

Nakon rata Nigerija je podijeljena na više federalnih jedinica koje su trebale autentično predstavljati različite etničke skupine, no zemlja ni danas nije poštedena povremenih etničkih sukoba. Tijekom rata za neovisnost Biafre više od milijun ljudi umrlo je od gladi i bolesti, ili je poginulo u ratnim operacijama, dok se prema nekim procjenama broj stradalih penje i na tri milijuna, a još oko tri milijuna Iboa bilo je raseljeno. Vrijedi spomenuti da nakon svršetka ratnih operacija nisu zabilježeni slučajevi osvete vladinih snaga nad Iboima, a središnja vlada je pokrenula proces pomirbe i povratka raseljenog stanovništva i političke rehabilitacije pripadnika biafranske administracije. Iako u slučaju Biafre nije bila riječ o genocidu u uobičajenom smislu riječi, kampanja izglađnjivanja civilnog stanovništva u svrhu postizanja ratne pobjede nedvojbeno svrstava događaje u definiciju genocida. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Jacques Soustelle: "Azteci", Kulturno-informativni centar - Jesenski i Turk, Zagreb, 2007.

Azteci su bili zadnje od sedam barbarskih plemena Chichimeka, tek malena skupina koja je do 12. stoljeća bila potpuno nepoznata u drevnom Meksiku. "Narod čije lice nitko nije poznavao" luta je više od sto godina. Prezreni od svih, Azteci su sa sobom nosili samo malu drvenu statuu svoga boga Huitzilopochtlija i neslomljivu volju. I upravo će ih to učiniti veličanstvenim gospodarima Meksika i pretvoriti u civilizaciju koja je preuzeila sva vrhunska dostignuća prethodnih kultura, od kozmologije i religije, graditeljstva i književnosti do vrhunskih matematičkih i astronomskih spoznaja, utkanih u nevjerovatno precizan Aztečki kalendar. Ali, Azteci su također bili i narod koji je zatvorio krug drevnih meksičkih civilizacija: stjecajem mnogih neobičnih okolnosti, te smionošću i nevjerojatnom brutalnošću, konkistador Hernan Cortes 1521. godine osvaja Tenochtitlan, nakon čega se aztečko carstvo urušilo. Zlokobno proročanstvo koje je zaokupljalo aztečkog vladara Montezumu, ispunilo se. Završilo je stotinu godina slave naroda Sunca. Ova knjiga objavljena je u novoj biblioteci "Što znam?" izdavačke kuće Jesenski i Turk. Enciklopedijska kolekcija pod nazivom "Što znam?" donosi izbor naslova popularne francuske edicije "Que sais-je?", utemeljene prije 65 godina u Parizu, koja se danas objavljuje na više od četrdeset svjetskih jezika. Biblioteku je 1941. u Parizu osnovao Paul Angoulvent, a u njoj je objavljeno više od 3000 naslova. Koncepcija biblioteke "Što znam?" je naoko jednostavna: popularno napisane studije iz pera stručnjaka o svim područjima ljudskog znanja koje se obraćaju najširoj čitalačkoj publici. Prvo kolo u hrvatskom prijevodu donosi naslove "Alkemijska", "Azteci", "Religije" i "Veliki datumi 20. stoljeća". Zanimljivo je da je ovaj tjedan u Zagrebu održana Konferencija o meksičkoj kulturi, u sklopu koje je književna publika upoznala tri meksička književnika, a predstavljanje ove knjige neka bude naša posveta povijesti i civilizaciji te zemlje.

Mirela MENGES

FILMOTeka

ZAGREB FILM FESTIVAL 2007

- trajanje: od 21. do 27. listopada
- SC, Savska 25 / Kino Europa, Varšavska 3

Na petom zagrebačkom filmskom festivalu za glavnu nagradu Zlatna kolica natječe se 11 cijeločernjih, 15 kratkihigranih filmova i 14 dokumentaraca. Svi filmovi iz glavnog programa su hrvatske premijere, između ostalih Kontrola nizozemskog fotografa i poznatog redatelja spotova Antona Cobrijna, zatim po mnogima najbolji belgijski film ikad snimljen Khadak, te Takva - čovjekov strah od Boga, turski pobjednik Sarajevo Film Festivala. Za Zlatna kolica natječe se i hrvatski autori u već udomačenoj kategoriji Kockice, a uz glavni natjecateljski program nudi se i popratni sadržaj:

Moj prvi film - u programu debitantskih filmova poznatih redatelja ove godine odaje se počast preminulim filmašima Ingmaru Bergmanu i Michelangelu Antonioniju, kao i našim redateljima Anti Peterliću i Zoranu Tadiću. **Klub 100** - predstavlja europske filmove koje je u protekloj godini u njihovim zemljama vidjelo više od sto tisuća kinoposjetitelja. Najprivlačniji se čini finski megahit *Matti* o legendarnom ski skakaču Mattiju Nykänenu. Popratni program čine i: **VIP Bibijada** - program za najmlađe, **Izbori** - filmovi o predizbornim kampanjama te **matineje velikih svjetskih hitova**. Među njima je i canneski pobjednik, rumunjski film *4 mjeseca, 3 tjedna i 2 dana*, po mom sudu najbolji film godine, premda je vrlo težak i sumoran, pa ga ne bih preporučio gledateljima koji u filmu traže zabavu i užitak. Tu su i neizostavni zabavni programi i koncerti. Za svoj mali jubilej organizatori su nam pripremili više od osamdeset novih filmova, čime su ne samo zadržali primat najboljeg hrvatskog festivala, nego otigli i korak dalje prema relevantnosti na regionalnoj sceni. O pobjednicima u idućem broju...

Leon RIZMAUL

Lažna pravednost i ponizna grešnost

Svake godine dodjela Nobelove nagrade, u svim kategorijama, privlači veliku pozornost javnosti. Među njima se posebno ističe nagrada za mir koja je tradicionalno -bar na političkoj razini - smatrana najprestižnijom. Sve dok ona svojedobno nije ravnopravno dodijeljena dvojici bliskoistočnih političara i vođa međusobno zaraćenih naroda. Problem je bio u tome što su obojica sve do toga svečanog trenutka u javnosti bili percipirani kao - teroristi! Ovogodišnja Nobelova nagrada za mir ne samo da nije izazvala ni približnu sablazan ili skandal, nego je u medijima na najvišoj razini popraćena globalnim oduševljenjem. Jer riječ je o globalnom problemu - klimatske promjene. Dobitnici su bivši potpredsjednik jedne svjetske velesile i UN-ov Međuvladin panel za klimatske promjene. Priznanje su dobili "zbog agresivne mediske promidžbe" opasnosti od klimatskih promjena. Nagrađeni je izjavio da će novčani iznos dati Savezu za klime (u čijem je vodstvu!). Nigdje ni slutnje ili dvojbe, a kamoli riječi ili jasno upozorenja na presedan nije li možda tako važno svjetsko priznanje (zajedno s ne malim novcima) došlo u ruke predstavnika moćnoga globalnog lobija koji se ubraja među najveće zagađivače okoliša i atmosfere te tako utječe na pogubne posljedice klimatskih promjena. Ako je sve tako, onda ta nagrada neodoljivo podsjeća na farizejevu molitvu u jeruzalemskom Hramu, u prisподobi koju je Isus ispričao. Ta je "molitva" zapravo bila obična samohvala jednog bezočnog licemjera pred Bogom koji je valjda istoga trena trebao nekim goleminim znakom s neba svima pokazati veličinu "lika i djela" toga "pravednika", "humanista" i "filantropa". On nije u Hram došao ništa tražiti od Gospodina (jer mu ništa od Njega ne treba!), nije došao ni Jahvi iskreno zahvaljivati za darove (jer sve je stekao sam!). No ipak je, stojeći uspravno da ga svi vide, Bogu izrekao "zahvalu" u obliku samopohvale što nije "kao ostali ljudi: grabežljivci, nepravednici, preljubnici ili kao carinik", koji se negdje u kutu Hrama iskreno kajao za grijehe i molio oproštenje. Htijući upozoriti one "koji se pouzdavaju u sebe da su pravednici, a druge podcenjivaju", Isus je istaknuo da je carinik otiašao kući opravdan, a ne oholi farizej. Svaki normalan i uravnotežen čovjek ima iskustvo kako je teško pred drugima priznati krivnju. Ali nema razloga skrivati je pred Bogom, jer On nas poznaje bolje nego mi sami sebe. Pred Njim je također nepotrebno isticati i svoje zasluge. Neusporedivo je korisnije priznanje svojih grijeha i svojih slabosti. Ohola molitva, pred Bogom i pred ljudima, uvijek ostaje neuslišena. Samo poniznost može "svladati" Božje milosrde i privući kišu milosti na polje svoje duše. Samo takvi ljudi mogu biti štit globalnom duhovom zagađivanju okoliša i jamstvo duhovnih plodova za sebe i svoju zajednicu.

Andelko KAĆUNKO

27. listopada 1920.

Slobodni gradski teritorij Danzig

Danzig ili poljski **Gdansk** smjestio se na ušću **Visle** u **Baltik** u sjevernoj **Poljskoj**. Imo povijest dužu od tisuću godina, no najburnije razdoblje je doživio nakon završetka **I. svjetskog rata**, kad je, porazom **Njemačkog Carstva**, od njega i njegove okolice stvoreno slobodno područje pod upravom **Lige naroda** nisu bili zadovoljni ni Nijemci ili ravnomjeran sastav gradskog država, uspostavljena nakon više godina njemačkoga, austrijskog i drugih vlastelaca. Da se Gdansk pripoji Poljskoj, a ne Njemačkoj nije ni pitao za mišljenje. Na početku 20. stoljeća, poljski predstavnici ipak priznali su ekskluzivni teritorija oko grada. Petnaest godina kasnije, u sklopu agresivnim pritiskom, Gdansk je 1939. uključen u sastav **oslomom Trećeg Reicha** 1945. posjedu i danas.

28. listopada 1962.

Rasplet kubanske krize

Nakon što je, zbog američke blokade **Kube**, **Castro** zatražio vojnu pomoć Sovjetskog Saveza, u rujnu 1962. **Nikita Hruščov** objavio je da Kubi šalje oružje i specijaliste, a nekoliko dana kasnije vojne su pošiljke udvostručene. Potom je rečeno da će svaki napad na sovjetske brodove upućene prema Kubi značiti rat. Na to je američki predsjednik **Kennedy** zatražio od **Kongresa** pristanak za mobilizaciju 150 tisuća ljudi. Kriza je dosegnula vrhunac kad su u listopadu američka zračna izviđanja dokazala postojanje ofenzivnih raketa na Kubi koje su bile sposobne nositi oružje s nuklearnim nabojem. Američkim ratnim brodovima tada je izdana zapovijed da presijeku put sovjetskoj floti. Odvijala se grozničava diplomatska aktivnost, a na kraju su intervenirali **Ujedinjeni narodi**. Glavni tajnik **U Thant** upozorio je dvojicu vođa na sablasnu opasnost od nuklearnog sukoba. Tada je ipak prevladao razum. Sovjeti brodovi promijenili su 28. listopada 1962. smjer plovidbe i vratili se u **SSSR**. I Kennedy i Hruščov dali su ohrabrujuće izjave. Uskoro je demontirano sovjetsko ofenzivno oružje na Kubi. Zbog mogućih sličnih kriza iduće je godine uspostavljena i izravna telefonska veza između **Bijele kuće i Kremlja**, a zatim su uslijeđili i drugi dogovori i sporazumi.

Leon RIZMAUL

Leon BIZMAI II

WEB INFO

www.mznrd.net

Karlovacka muzejska zbirka naoružanja Dalmatinskog rata na Tursku već je godinama svojevrsna atrakcija ne samo za turiste koji prolaze kroz Karlovac do Jadranske obale, nego i domaćim ljudima koji ponosno mogu ustvrditi da je baš na tom mjestu, gdje je na znamenitom Turaju i postavljen postav, branjen i obranjen Karlovac.

Naravno, stranica www.mzndr.net sadržajno je posvećena baš toj zbirci, a zasljužuje sve pohvale. Sadržajna tekstrom, slikovno solidno pokrivena (šteta što su fotografije niske rezolucije) i grafički dobro odrađena, stranica je vrlo pregledna i edukativna. Jedina zamjerka mogla bi se uputiti tome što se u svim tekstovima uglavnom govorio o slavnoj 110. brigadi, a zanemarene su i druge postrojbe čiji su dragovoljci na karlovačkom bojištu također pridonijeli ko- načnoj pobjedi. No, taj nedostatak nije dovoljan da site ne preporučimo svima koje zanima tematika **Domovinskog rata**, ili se žele podsjetiti na ona teška, slavna vremena bitke za slobodu.

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VI AHOVIĆ

1. U Cezarovom građanskom ratu (49.-45. p.k.),
Julije je pobijedio:
A Marka Antonija
B Sula
C Pompeja

2. Engleski *Rat ruža* u 15. stoljeću predvodile su kuće Lancastera i:

  - A Windsora
  - B Williama Wallacea
  - C Yorka

- 3.** U američkom građanskom ratu odigrala se bitka kod:

  - A** Potomaca
  - B** Gettysburga
  - C** Colorado

- 4. Španjolski građanski rat počeo je:**

  - A 1936. godine
  - B 1937. godine
  - C 1938. godine

5. Od 1946. do 1949. građanski rat bio je u:

  - A Grčkoj
  - B Libiji
  - C Iranu

Belleville

Belleville je vodeći američki proizvođač vojnih čizama, sa proizvodnjom od gotovo 1,000,000 pari godišnje. Njihove čizme u redovitoj su upotrebi u letačkim postrojbama i marincima.

**ISO 9001
Certified**

650 ST - WATERPROOF SAFETY TOE BOOT - USAF

- VANGUARD® konstrukcija ležišta stopala
- Gornjište u sivo zelenoj boji izrađeno od vrhunske goveđe kože i CORDURA® Nylon materijala
- Vodonepropusna membrana
- Unutrasnjošća - GORE-TEX®
- Zaštita prstiju čeličnom kapom na razini zaštite sukladno standardima ASTM F2412-05 i F2413-05
- Poliuretansko ležište stopala
- Potplat VIBRAM® FIRE & ICE™ dizajna za sigurnije kretanje zaledenom površinom
- Poliuretanski izmjenjivi uložak
- Visina sare 203 mm

Potplat VIBRAM® - Sierra

CORDURA

COLD MAX®

X-static

SYMPATEX
technology

vibram

**DuPont™
NOMEX®**

**Thinsulate™
INSULATION**

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 155B340, NATO CAGE CODE: ADDAB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr